

Garkalnes novada teritorijas plānojuma 2009. – 2021. gadam

Vides pārskats

Saturs

IEVADS	3
1. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS.....	4
2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS PAMATNOSTĀDNES.....	5
2.1. Plānojuma un Vides pārskata saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	5
2.2. Plānojuma mērķis un risināmie uzdevumi	6
2.3. Satura īss izklāsts	8
3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA RAKSTUROJUMS.....	9
3.1. Plānojuma teritorijas apskats.....	9
3.2. Vispārējs vides stāvokļa apskats.....	9
3.3. Vides stāvokli ietekmējošie faktori.....	11
3.4. Vides stāvoklis un problēmas teritorijās, kuras plānojums var būtiski ietekmēt ..	23
3.4.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	23
3.4.2. Ezeru teritorijas un upes	27
4. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	31
4.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	31
4.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi	32
5. GARKALNES NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	34
5.1. Apbūves teritoriju noteikšana	34
5.2. Tūrisma attīstības ietekmes vērtējums.....	39
5.3. Ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām	39
5.4. Problēmas, neīstenojot teritorijas plānojumu.	40
5.5. Ietekmes uz vidi novērtējuma apkopojums.....	41
6. RISINĀJUMI BŪTISKĀKO IETEKMJU UZ VIDI SAMAZINĀŠANAI	43
7. IESPĒJAMO PLĀNOJUMA ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS	46
8. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	48
9. IESPĒJAMĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	49
10. PASĀKUMI TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS MONITORINGAM	50
11. KOPSAVILKUMS.....	51
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS	55
PIELIKUMI	56
1. pielikums. Garkalnes novada atrašanās vietas karte	57
2. pielikums. Garkalnes novada ĪADT ģeogrāfiskā novietojuma karte	58
3. pielikums. Ceļu satiksmes izraisītais trokšņu līmenis trokšņa rādītājam L _{dvn} A2 ceļa posmā no Rīgas robežas līdz Garkalnei 2006. gadā	59

IEVADS

„Garkalnes novada teritorijas plānojuma 2009. - 2021. gadam” stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir plānojumā paredzētās teritorijas izmantošanas un atļauto darbību ietekmes uz vidi analīze. Procesa rezultāti ir apkopoti Vides pārskatā.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk - SIVN) nepieciešamība noteikta likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Garkalnes novada teritorijas plānojumam 2009. – 2021. gadam (turpmāk - teritorijas plānojums) SIVN procedūra piemērota saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja 05.02.2007. lēmumu Nr. 12 - p. „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

SIVN ļauj izvērtēt plānojumā paredzēto pasākumu atbilstību aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības mērķiem un apsaimniekošanas prasībām un izstrādāt priekšlikumus nelabvēlīgās ietekmes uz vidi samazināšanai vai novēršanai. SIVN procesā tiks nodrošināta sabiedrības un atbildīgo institūciju līdzdalība plānošanas dokumenta izstrādē, tādējādi panākot, ka lēmuma pieņemšanā piedalās dažādas Garkalnes novada attīstībā iesaistītās puses.

Garkalnes pagasta teritorijas plānojuma 2004. – 2016. gadam darbība tika apturēta 2006. gada beigās ar Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministra rīkojumu „Par Garkalnes pagasta padomes 2004. gada 30. decembra saistošo noteikumu „Par Garkalnes pagasta teritorijas plānojumu 2004. – 2016. gadam” apturēšanu”. 2008. gada sākumā tika daļēji atjaunota Garkalnes novada teritorijas plānojuma 2007. – 2019. gadam darbība, lielu daļu novada teritorijas nosakot kā turpmākās izpētes teritoriju. Jaunais Garkalnes novada teritorijas plānojums 2009. – 2021. gadam ir izstrādāts saskaņā ar spēkā esošo „Teritorijas plānošanas likuma” (22.05.2002.) un 2004.19.10. Ministru Kabineta (MK) noteikumu Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” prasībām, ņemot vērā to grozījumus, kas izdoti teritorijas plānojuma izstrādes laikā.

Vienlaicīgi ar teritorijas plānojuma 2009. - 2021. gadam izstrādi notika arī novada Telpiskās attīstības stratēģijas 2008. - 2030. gadam (turpmāk - attīstības stratēģija) izstrādāšana, kas tika apstiprināta 2008.19.12. un šobrīd turpinās darbs pie attīstības programmas izstrādes.

SIA „VSKB Vide” izstrādāja Garkalnes novada teritorijas plānojuma **Vides pārskatu** saskaņā ar 23.03.2004. MK noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” izpratnē ar jēdzienu „ietekme uz vidi” tiek saprasta „paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību.”

1. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS

Garkalnes novada teritorijas plānojuma SIVN tika veikts lietojot šādus *principus*:

- 1) Novērtējuma process veikts pamatojoties uz plānotāju un domes sniegto informāciju, kā arī informāciju, kas iegūta no ieinteresētajām valsts institūcijām; novērtējumā tiks ņemti vērā arī sabiedriskajā apspriešanā izteiktie priekšlikumi;
- 2) Novērtējums izdarīts, ievērojot ilgtspējīgas attīstības principu, principu “piesārņotājs maksā” un piesardzības principu.

un *metodes*:

- 1) Informācijas analīze – tika analizēta plānojumā un citos publiski pieejamos dokumentos ietvertā informācija, kas raksturo vides stāvokli Garkalnes novada teritorijā;
- 2) Salīdzinošā analīze – tika izmantota iepriekšējā pieredze, kas iegūta citos stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesos;
- 3) Diskusijas - tika veiktas pārrunas ar amatpersonām, teritorijas plānojuma izstrādātājiem, nevalstiskām organizācijām un atbildīgo valsts institūciju pārstāvjiem un dažādu jomu ekspertiem;
- 4) Lauku pētījumi - apskatāmo teritoriju un potenciālo vides problēmu apsekošana *uz vietas*;
- 5) Kartogrāfisko materiālu, aerofoto un ainavas analīze.

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS PAMATNOSTĀDNES

2.1. *Plānojuma un Vides pārskata saistība ar citiem plānošanas dokumentiem*

Garkalnes novada teritorijas plānojums ir saistīts ar dažādiem starptautiskas (Eiropas Savienības), nacionālas un vietējas nozīmes plānošanas dokumentiem. Teritorijas plānojumā tiek integrēti minētajos dokumentos noteiktie mērķi. Informāciju par plānojuma mērķiem skatīt Vides pārskata 2.2. sadaļā.

Izstrādājot Garkalnes novada teritorijas plānojumu, kā arī veicot tā SIVN, tika ņemtas vērā **Rīgas plānošanas reģiona teritorijas (telpiskais) plānojuma 2005. – 2025. gadam** un **Rīgas rajona teritorijas plānojuma 2008. - 2020. gadam** sniegtās rekomendācijas vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem un dažāda veida attīstības ietekmes uz vidi novēršanai un mazināšanai.

SIVN procesā netika vērtēta to darbību ietekme uz vidi, kuras noteiktas hierarhiski augstāka līmeņa plānošanas dokumentos un iestrādātas Garkalnes novada teritorijas plānojumā, ņemot vērā augstāk stāvošo plānojumu prasības. Īpaši tas attiecas uz plānotajām automaģistrālēm u.c. transporta koridoriem. Šo attīstības projektu ietekme uz vidi izvērtēta citos plānošanas dokumentos, vai tiks veikta konkrētu projektu ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) procedūru ietvaros.

Tālāk uzskaitīti būtiskākie plānošanas dokumenti, kuri ņemti vērā izstrādājot Garkalnes novada teritorijas plānojumu un SIVN.

Eiropas Savienības plānošanas dokumenti:

- **Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programma “Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle”** nosaka prioritārās vides jomas, kas ir:
 - ✓ Klimata izmaiņas;
 - ✓ Dabas un bioloģiskā daudzveidība;
 - ✓ Vides, veselības un dzīves kvalitāte;
 - ✓ Dabas resursi un atkritumi.

Nacionālie plānošanas dokumenti:

- **Nacionālais vides politikas plāns 2004. – 2008. gadam**, kas nosaka vides aizsardzības principus, politikas mērķus un pasākumus to sasniegšanai, īpašu vērību pievēršot nacionālās vides politikas integrēšanai vietējā plānošana līmenī. Šobrīd tiek izstrādāts jauns normatīvā akta projekts, kas aizstās Nacionālo vides politikas plānu. Vides politikas pamatnostādnes 2009. - 2015. gadam ir izstrādātas un tiks izmantots, lai veidotu pamatu vides kvalitātes saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai;
- **Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma**, kas veicina dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, vienlaikus aizsargājot dabu, kā arī nodrošina pamatu dabas aizsardzības nodrošināšanai pašvaldību līmenī;
- **Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006. – 2012. gadam** nosaka mērķus un pasākumus to sasniegšanai, kā arī pašvaldību atbildību tā īstenošanā;

Reģionālie plānošanas dokumenti:

- **Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2005. - 2025. gadam** ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Plānojuma izstrādes mērķis ir telpiskā redzējuma izveide reģiona attīstības stratēģijā nosprausto ekonomisko un sociālo mērķu īstenošanai, kas tiek skatīti teritoriālā griezumā;
- **Rīgas rajona teritorijas plānojums 2008. - 2020. gadam** detalizē reģiona plānojuma prasības un pamatnostādnes un nosaka izmantošanas prasības tām teritorijām, kuru ietekmes sfēra pārsniedz vienas pašvaldības robežas;
- **Pierīgas reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2007. - 2013. gadam** ietver Rīgas (izņemot Rīgu un Jūrmalu) un Ogres rajonu pašvaldības, iekļauta informācija par sadzīves atkritumu, bīstamo atkritumu, izlietotā iepakojuma, nolietoto transportlīdzekļu un elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu, kā arī būvniecības atkritumu apsaimniekošanu.

Vietējie plānošanas dokumenti:

- Garkalnes pagasta teritorijas plānojums 2004. - 2016. gadam;
- Garkalnes novada telpiskās attīstības stratēģija 2008. - 2030. gadam;
- Vangažu pilsētas teritorijas plānojums 2006. – 2018. gadam;
- Ādažu pagasta teritoriālais plānojums 2000. – 2005. gadam;
- Stopiņu pagasta teritorijas plānojums 2003. – 2014. gadam;
- Ropažu pagasta teritorijas plānojums 2004. – 2016. gadam.

Tā kā Garkalnes novadā atrodas trīs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT), tad, izstrādājot Garkalnes teritorijas plānojumu, tika ņemti vērā arī šo teritoriju **dabas aizsardzības plāni** (izstrādāti dabas liegumiem „Garkalnes meži” un „Lielā Baltezera salas”), kā arī **individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi** (izstrādāti dabas liegumam „Garkalnes meži”). Dabas liegumam „Buļļezers” dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nav izstrādāti. SIVN izstrādē izmantota šo plānu un noteikumu aprakstošā daļa par dabas vērtībām teritorijā. Dabas aizsardzības plānos paustie ieteikumi sugu un biotopu aizsardzībai tika izvērtēti, izstrādājot teritorijas plānojumu.

Vienlaikus ar teritorijas plānojuma izstrādi notiek arī Garkalnes novada **attīstības programmas** izstrāde, kuras attīstības risinājumi atspoguļosies teritorijas plānojumā, bet SIVN procesā tika veikts tikai plānojuma stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

2.2. Plānojuma mērķis un risināmie uzdevumi

Plānojuma mērķis un uzdevumi izvirzīti atbilstoši Garkalnes novada attīstības stratēģijā sniegtajai vīzijai, definētajiem vispārējiem mērķiem un attīstības stratēģiskajiem virzieniem.

Garkalnes novada teritorijas plānojumā parādīts teritorijas pašreizējais izmantojums un noteikta plānotā un atļautā teritorijas izmantošana un šīs izmantošanas ierobežojumi.

Attīstības stratēģijā definēta šāda attīstības vīzija – novads būs ilgtspējīgas attīstības teritorija ar saimnieciski aktīvu, sociāli vienotu, drošu un kvalitatīvu dzīves un darba vidi, tajā būs veicinoša vide un infrastruktūra dažādām investīcijām. Novadā tiks attīstītas dažādas tautsaimniecības jomas, kas balstītas uz tradicionālo un jaunu tehnoloģiju izmantošanu; šo jomu uzņēmumi būs funkcionāli saistīti ar citiem uzņēmumiem ārpus novada teritorijas, tādējādi Garkalnes novads pildīs piepilsētas teritorijas funkcijas.

Lai sasniegtu izvirzīto novada attīstības vīziju ir izvirzīts Garkalnes novada teritorijas plānojuma mērķis - iedibināt tādu teritorijas izmantošanu, kas radītu priekšnosacījumus ilgtspējīgas, ekoloģiski, ekonomiski un sociāli labvēlīgas dzīves vides izveidei/ pastāvēšanai,

atbilstu Garkalnes novada iedzīvotāju vairākuma interesēm un nodrošinātu iespēju pašvaldībai pildīt ar likumu noteiktās pašvaldības un arī specifiskās Pierīgas areāla funkcijas. Izvirzīto mērķi iespējams sasniegt īstenojot dažādus uzdevumus. Teritorijas plānojumā izvirzītie uzdevumi veidoti kā konkrētu priekšlikumu kopums par telpas/ zemes izmantošanu noteiktiem mērķiem un stratēģijā formulēto virzienu īstenošanai. Uzdevumi grupēti atbilstoši attīstības stratēģijā noteiktajiem prioritārajiem novada attīstības virzieniem. Būtiskākos uzdevumus dažādās jomās skatīt 1. tabulā.

1. tabula

Garkalnes novada teritorijas plānojumā izvirzītie uzdevumi

Stratēģijā noteiktie virzieni	Teritorijas plānojuma uzdevumi
1. Cilvēkresursu (cilvēkkapitāla) attīstīšana	<ul style="list-style-type: none"> • Bērnu pirmskolas iestāžu veidošana un jaunas skolas ierīkošana; • Mājokļu būvniecība; • Neformālo grupu un formālo apvienību pulcēšanās iespēju paplašināšana (telpas dienas un NVO centriem, kluba tipa pulcēšanās/ izklaides vietām).
2. Sakoptas, drošas un veselīgas dzīves vides veidošana	<p>Paredzēt iespēju Garkalnes novada ciemos izvietot/ izbūvēt/ attīstīt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centralizētu ūdensvadu un kanalizācijas sistēmu, pēc iespējas iesaistot/ pieslēdzot to Rīgas/citiem ūdensvadu tīkliem un kanalizācijas sistēmām; • Grāvjus u.c. meliorācijas iekārtas pārmitrās vietās; • Atkritumu savākšanas un utilizācijas reorganizāciju; • Izmantojamas un aprīkotas publiski pieejamas zaļās platības atpūtai/ izklaidei; • Ērtas piekļuves un satiksmes drošības prasībām atbilstošu ceļu un ielu tīklu; • Sabiedrisko transportu satiksmei ar Rīgu un starp novada ciemiem.
3. Saimnieciskā attīstība	<p>Priekšnosacījumu radīšana dažāda profila uzņēmumu izvietošanai, daudzpusīgai komercdarbībai un daudzveidīgu tirgū konkurētspējīgu mājokļu būvniecībai, paredzot platības:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ražošanas uzņēmumiem un komercdarbībai, t. sk. veselības aprūpes, izglītības, rekreācijas u. tml. uzņēmumiem; • 1 - 3 stāvu viengimenes, rindu un sekciju tipa dzīvojamu ēku izvietošanai. <p>Nodrošināt iespēju novada teritorijā darboties un attīstīties piepilsētas zonai raksturīgai infrastruktūrai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rīgas ūdensapgādes tīklam, saglabājot nesadrumstalotus mežaudžu masīvus ne tikai juridiskajos aktos noteiktās ūdensgūtnu stingrā režīma aizsardzības robežās, bet arī plašākās platībās, atbilstoši LVĢMA, uzņēmuma SIA "Rīgas ūdens", neatkarīgu vides speciālistu ieteikumiem; • Netraucētai valsts maģistrālo satiksmes artēriju (autoceļu un dzelzceļu) rekonstrukcijai un attīstībai, respektējot satiksmes speciālistu prasības un veicinot projektus (prioritāte teritoriju izdalīšanai).
4. Ilgtspējīga telpiskā attīstība	<p>Ilgtspējību veicina visu atbilstoši stratēģijā (1. ,2. un 3.punktā) definētajiem virzieniem izvirzīto teritorijas plānojuma uzdevumu izpilde. Papildus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paredzēt teritorijas plānojumā attēlot visu aizsargājamo dabas un kultūrvēsturisko teritoriju un to aizsargjoslu/ zonu robežas; • Saskaņā ar vides un kultūras jomā spēkā esošajiem tiesību un normatīvajiem aktiem noteikt vides aizsardzības prasības katrai teritorijai/ objektam; • Norādīt objektus, kurus būtu vēlams ieteikt novada nozīmes aizsargājama kultūrvēsturiska objekta statusa piešķiršanai; • Ieteikt veikt minēto kultūrvēsturisko objektu izpēti un izstrādāt priekšlikumus par to turpmāko izmantošanu.

Avots: Garkalnes novada teritorijas plānojums 2009. – 2021. gadam, Paskaidrojuma raksts, 1. sējums

2.3. Saturs izklāsts

Garkalnes novada teritorijas plānojums 2009. - 2021. gadam sastāv no 4 sējumiem:

1. sējums – Paskaidrojuma raksts - Garkalnes novada teritorijas esošā izmantošana un plānojuma risinājumi;
2. sējums – Garkalnes novada teritorijas plānotā izmantošana un apbūves noteikumi;
3. sējums – Garkalnes novada teritorijas plānojuma izstrādes nosacījumi, atzinumi un skaidrojošie materiāli;
4. sējums – Garkalnes novada teritorijas plānojuma sabiedriskās apspriešanas materiāli.

Teritorijas plānojuma 1. sējums sastāv no divām daļām, kuras sīkāk iedalītas 12 apakšnodaļās. Pirmajā daļā sniegts novada pašreizējās situācijas raksturojums. Šajās nodaļās detalizēti aprakstīta plānojuma saistība ar Garkalnes novada telpiskās attīstības stratēģiju un tajā izvirzītajām prioritātēm un mērķiem, kā arī skatīta teritorijas plānojuma saistība ar dažāda līmeņa plānošanas dokumentiem. Sniegta arī informācija par esošo stāvokli dažādās jomās, kā arī skaidrojumi par atļautās izmantošanas veidiem un analizēti pašvaldības attīstības resursi. Aprakstīti arī principi zemes transformācijas gadījumiem un konkretizēti tie gadījumi, kad plānojuma precizēšanai ir jāizstrādā detālplānojumi.

Otrajā daļā sniegta novada perspektīvās attīstības analīze. Šajā daļā veikts novada attīstības resursu novērtējums, skatot teritorijas attīstības vīziju, mērķus un virzienus, kā arī dažādu jomu attīstības iespējas. Ir noteikti teritorijas plānojuma mērķi, uzdevumi un pielietotie plānošanas principi. Novada perspektīvās attīstības analīzes kontekstā ir izvirzīti un apskatīti trīs izvirzītie teritorijas izmantošanas varianti. Šajā daļā ir izstrādāti teritorijas plānojuma risinājumi, skatot apdzīvotuma struktūru, satiksmes struktūru un sakarus, veikta inženiertehniskā nodrošinājuma analīze un plānotās situācijas apraksts, paralēli skatot arī dabas un kultūras mantojuma aizsardzību (tai skaitā – aizsargjoslu noteikšana) un rekreācijas vietas un objektus.

Paskaidrojuma rakstu papildina kartogrāfiskais materiāls- esošās un plānotās (atļautās) teritorijas izmantošanas kartes, kā arī novadā esošo aizsargjoslu karte u. c. kartes, attēli un pielikumi.

Teritorijas plānojuma 2. sējumā - Garkalnes novada teritorijas plānotā izmantošana un apbūves noteikumi - ir noteiktas detalizētas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei.

Teritorijas plānojuma 3. sējumā ir apkopoti visi dokumenti, kas ir saistīti ar plānojuma izstrādi – galvenokārt, institūciju atzinumi, iedzīvotāju un organizāciju iesniegumu, un to izvērtējums.

Teritorijas plānojuma 4. jeb pēdējo daļu veido Garkalnes novada teritorijas plānojuma sabiedriskās apspriešanas materiāli.

3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA RAKSTUROJUMS

3.1. Plānojuma teritorijas apskats

Garkalnes novads atrodas Rīgas rajona ziemeļaustrumu daļā (skatīt 1. pielikumu). Novads tā ziemeļrietumos robežojas ar Carnikavas novadu, ziemeļos ar Ādažu novadu, austrumu daļā ar Inčukalna novadu un Vangažu pilsētu, dienvidaustrumos ar Ropažu novadu, dienvidrietumos ar Stopiņu novadu un rietumos ar Rīgas pilsētu. Garkalnes novadu šķērso šādas galvenās Latvijas Republikas transporta maģistrāles:

- Autoceļš Rīga – Ainaži (A1);
- Autoceļš Rīga – Veclaicene (A2);
- Autoceļš Rīga – Baltezers (A4);
- Dzelzceļš Rīga - Valga.

Ar Garkalnes novada domes lēmumu novadā noteiktas 13 ciema tipa apdzīvotas vietas: Amatnieki, Baltezers, Bergji, Bukulti, Garkalne, Langstiņi, Makstenieki, Priedkalne, Priežlejas, Skuķīši, Sunīši, Suži un Upesciems. Garkalnes novada teritorijas platība ir 150,5 km². Saskaņā ar pašvaldības sniegto informāciju 2007. gada 1. jūnijā novadā savu dzīvesvietu bija deklarējuši 6359 iedzīvotāji, tādejādi apdzīvojuma blīvums bija 42,25 iedz. uz 1 km². No kopējā iedzīvotāju skaita 640 iedzīvotāji dzīvo lauku teritorijā, bet 5719 novada ciemos.

Saskaņā ar Garkalnes novada domes sniegto informāciju 2007. gada sākumā no kopējās novada teritorijas mežsaimniecībā izmantojamās zemes aizņem 10566,8 ha lielu teritoriju; lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem 600 ha (t.sk. sakņu dārzi apbūves zemēs), no kuriem 61,8 ha ir meliorēta zeme un dažāda veida dzīvojamās apbūves teritorijas aizņem 750 ha (individuālā un daudzdzīvokļu apbūve). Pārējās zemes tiek izmantotas šādām vajadzībām- ūdenssaimniecībai, ieguves rūpniecībai un karjeru izstrādei, zvejkopībai, dažādām komerciālām būvēm, sabiedriski nozīmīgiem, rūpniecības un satiksmes infrastruktūras objektiem, inženiertehniskās apgādes tīkliem u.c. objektiem.

3.2. Vispārējs vides stāvokļa apskats

Ģeoloģiskais un klimata raksturojums

Garkalnes novads pēc ģeomorfoloģiskās rajonēšanas shēmas atrodas Piejūras zemienes Rīgavas līdzenumā (aizņem nelielu teritoriju novada ziemeļrietumu daļā) un Viduslatvijas zemienes Ropažu līdzenumā (aizņem lielāko novada daļu). Teritorija ir viegli viļņota, līdzena, virs tās paceļas kāpu grēdas un masīvi, kuru augstums parasti mainās no dažiem metriem līdz 10-15 metriem. Reljefa ieplakās izveidojušies purvi un ezeri. Biežāk sastopamie augsnes tipi ir velēnpodzolētās glejgaugšnes un tipiski podzolētās augsnes.

Klimatu ietekmē novada ģeogrāfiskais stāvoklis un teritorijas reljefa lielformas, kas, savukārt, nosaka dažādu virzienu atšķirīgām gaisa masām. Baltijas jūras tuvums iespaido klimata raksturu, samazina diennakts un sezonālās amplitūdas, sniega segas pastāvēšanas ilgumu, paaugstina vidējos temperatūras rādītājus. Vidējā gaisa temperatūra janvārī ir ap - 5°C, jūlijā - + 17°C, nokrišņu daudzums 700 – 800 mm gadā. Valdošie ir rietumu un dienvidrietumu vēji.

Mežu un purvu teritoriju raksturojums

Saskaņā ar Garkalnes novada domes 2007. gada datiem meži novadā aizņem ~ 72% no Garkalnes novada kopējās teritorijas. No kopējās mežu platības ~ 15% pieder privātīpašniekiem, 15% - valstij, bet atlikušie 70% - Rīgas pilsētai un Garkalnes novadam. Vairāk kā 95% no mežiem veido skujkoki (priede, egļe), lapu koku īpatsvars ir neliels.

Garkalnes novada teritorijā esošās meža zemes atrodas Valsts meža dienesta Rīgas - Ogres virsmežniecības, Ādažu mežniecības uzraugāmajā teritorijā. 2005. gadā tika izcirsti 2898,5 ha mežu, bet atjaunotas meža audzes tikai 118,4 ha platībā, no kurām visas veido skujkoki.

Dažādi aprobežojumi meža saimnieciskajai izmantošanai (aizsargjoslu teritorijas, mikroliegumi un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas) attiecas uz 2769,2 ha meža zemju, kas ir 22,7% no kopējās meža zemju platības. Garkalnes novadā izveidoti 14 mikroliegumi ar kopējo platību 67,5 ha, par kuriem detalizētāka informācija skatāma 2. tabulā.

2. tabula

Garkalnes novadā esošo mikroliegumu raksturojums

Kods *	631	632	634	635	636	637	638	639	640	641	642	689	693
Kvartāla nr.	8.	12.	19.	25., 26.	19., 27.	36., 37.	37.	42.	53.	58., 58.	5.	49.	34.
Platība, ha.	6,9	6,0	5,7	7,5	8,5	6,4	3,0	3,4	1,5	5,5	3,6	6,7	2,8
Īpašnieks	VAS „Latvijas valsts meži”												

* Pēc LVGMA datubāzes „Mikroliegumi”.

Tā kā ~ 72% no novada teritorijas sedz meži, tad tie uzskatāmi par nozīmīgu resursu pagasta attīstībai. Tie ir izmantojami mežsaimniecībā, kā arī rekreācijā, tam ir būtiska loma ainavas veidošanā, turklāt mežs veic vairākas ekoloģiskās funkcijas: dabisko dzīvotņu uzturēšana, hidroloģiskā režīma regulēšana, gaisa kvalitātes uzlabošana u. c. .

Purvi aizņem 2% no mežu teritorijām. Garkalnes novadā atrodas viens nozīmīgs purvs - Maltuves purvs, ar kopējo platību 445 ha, kurš atrodas novada austrumos uz robežas ar Ropažu novadu. Tajā ir izpētīti kūdras resursi, bet šobrīd minētā dabas resursa ieguve nenotiek.

Purviem ir svarīga nozīme dabā. Purvu ekosistēmas ir nozīmīgas gan klimata, gan ūdens režīma uzturēšanai apkārtējās teritorijās, tie attīra piesārņotos lietus un virszemes ūdeņus. Turklāt purviem ir raksturīga īpaša tādu augu un dzīvnieku sugu daudzveidība, kas nevar augt un attīstīties citos augšanas apstākļos.

Ainaviskais un kultūrvēsturiskais raksturojums

Garkalnes novadu pārsvarā veido smilšaino līdzenumu mežaine un mežāre, vietām Vangažu tuvumā veidojusies eolo kāpu ainavu mežaine, bet teritoriju šķērsojušās upes veido savdabīgu upju ieleju ainavu. Būtisks ainavas elements Garkalnes novadā ir dažāda lieluma ezeri.

Svarīgi ainavu veidojušie elementi ir tādi **kultūrvēsturiskā mantojuma** objekti kā baznīcas, kapsētas, muižas u.c. . Garkalnes novadā ir viens valsts aizsardzībā esošs vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis – Sunišu viduslaiku kapsēta, valsts aizsardzības Nr. 2091. Bet par perspektīvu pieminekli var uzskatīt Zaķumuižu, kas atrodas Garkalnes ciemā. Agrāk Zaķumuižā atradusies kādam baronam piederoša Zaķumuižas kungu māja (Valdenrodes pils). Pils ēka nav saglabājusies, jo tā nodega Pirmā Pasaules kara laikā. No barona Frīdriha fon Volfa mantojuma vēl ir saglabājies parks, kā arī medību taka, saukta par Barondambi.

Kultūrvēsturisko mantojumu un novada ainavisko vērtību veido arī bijušās Ādažu mācītājmuižas teritorijā, 30 m un 55 m no Ādažu mācītājmājas centrālās ēkas, Baltezera krastā esošie novada **dižkoki**, kas ir aizsargājami dabas pieminekļi. Tie ir divi ozoli ar 4,86 m un 3,99 m lielu apkārtmēru.

3.3. Vides stāvokli ietekmējošie faktori

Blīvi apdzīvotās un apbūves teritorijas

Garkalnes novadā ir vairākas blīvi apdzīvotas vietas (ciemi), kur dzīvesvietu deklarējušo iedzīvotāju skaits mērāms vairākos simtos. Zemāk esošā ciemu analīze un apraksts veikts, izmantojot pašvaldības datus. Informāciju par lielāko blīvi apdzīvoto ciemu iedzīvotāju skaitu 2007. gada 1. jūnijā skatīt 3. tabulā.

3. tabula

Iedzīvotāju skaits lielākajos Garkalnes novada ciemos 2007. gadā

Ciems	Garkalne	Upesciems	Bergī	Langstiņi	Bukulti	Baltezers	Sunīši	Priedkalne
Iedzīvotāju skaits	1489	868	831	590	485	397	355	225

Priežlejas (Zundagi) - Ciema statuss atjaunots ar pašvaldības 2003. gada 6. aprīļa lēmumu, bet tā statusa atjaunošana nav motivēta, jo apdzīvotās vietas apbūves apjoms un raksturs (Priežlejās 2007. gadā pierakstījušies tikai 38 iedzīvotāji), inženiertehniskais nodrošinājums neatbilst ciema statusam. Apbūves paplašināšana, t.i., jaunu apbūves gabalu izdalīšana nav ieteicama.

Suži - Ciems sācis attīstīties 1980. gados, kad lauku teritorijā Garkalnes novada (toreiz ciema) robežās izdalīti 480 zemes gabali dārzkopības kooperatīvam.

Garkalnes novada robežās apkārtējā vide ir samērā dabiska, otrpus Jaunciema gatvei Rīgas pilsētas robežās tā ir vairāk urbanizēta. Sužu teritorijai ir slikta notece. Nelabiekārtota un ar pārāk blīvu apbūvi (ciemā ir 347 ģimeņu ēkas, ieskaitot sezonas mājokļus, un 56 daudzdzīvokļu ēkas).

Tālāko attīstību plānojot nepieciešama saskaņošana ar Rīgas pilsētas iecerēm. Visai ciema teritorijai nepieciešamas vienots detālplānojums un tīklu izbūves plāns. Līdz šim neapbūvētās platības ciema robežās ieteicams sadalīt apbūvei pēc meliorācijas, centralizētas ūdens padeves un kanalizācijas iekārtošanas, ielu tīkla izbūves iecerētās apbūves robežās.

Bukulti - 1920. - 1930. gados Bukultos Ādažu pagasta lauku teritorijā, izņemot nelielu ciema veida apbūvi pie Juglas – Baltezera kanāla, bijusi izklaidus apbūve. Šobrīd Bukultos ir 481 ģimeņu ēkas, ieskaitot sezonas mājokļus, un 129 daudzdzīvokļu ēkas.

Ciema apkārtnes ainava ir vizuāli pievilcīga un labvēlīga dažādu ārpus telpām īstenojamu atpūtas veidu piekopšanai.

Bukultu apbūves paplašināšana ciema tagadējās robežās ir ierobežota. Lai saglabātu Bukultu, kā cilvēkam labvēlīgas dzīves vides, fiziskās kvalitātes un vizuālo tēlu nav pieļaujama Ādažu ceļam piegulošo mežu zemju transformēšana apbūvei, kā arī vēl neapbūvētās piekrastes apbūve. Ciemā nepieciešams iekārtot centralizētu ūdens apgādi, kā arī rezervēt teritoriju pakalpojumu iestādēm un tirdzniecības, ēdināšanas, izklaides un atpūtas arī sporta ēkām, iespējams arī darba vietu izveidei. Visi inženiertehniskie pasākumi veicami sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām – Rīgas domi un Ādažu novada domi.

Priekšnosacījumu radīšana cilvēku sociālo vajadzību apmierināšanai, ļautu Bukultus izveidot par īpaši pievilcīgu dzīvojamo teritoriju.

Priedkalne - Ciems radīts kā savrupmāju ciems, kurā daudzu īpašumu apbūves gabalu un māju lielums, kā arī to arhitektūra, pretendē uz ekskluzīvo māju statusu. Šobrīd Priedkalnē ir 126 ģimeņu ēkas, ieskaitot sezonas mājokļus, un 4 daudzdzīvokļu ēkas.

Priedkalnes ciema pievilcību lielā mērā noteic izvēlētās novietnes ainavas kvalitāte un piemērotība atpūtai. Dabas vides kvalitātes var apdraudēt piesārņojums, ko rada notekūdeņu izplūde no vietējām kanalizācijas notekakām/ nosēdbaseiniem.

Ciema teritoriālās attīstības iespējas tā tagadējās robežās ir visai ierobežotas, savukārt apbūves attīstīšana ciemam piegulošajās Rīgas pilsētas mežu teritorijās saistīta ar risku pasliktināt ciema ainavu un vides kvalitāti. Apbūves paplašināšana saasinās arī infrastruktūras problēmas: vajadzību pēc centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas savākšanas sistēmas u. c..

Baltezers - Intensīva attīstība notikusi 1950. - 1960. gados, izvēloties augstākās, neapplūstošās platības, kad tikuši izdalīti apbūves gabali t.s. individuālajai būvniecībai. 1990. gados apbūve notikusi galvenokārt jau apbūvētajās teritorijās. 2000. gados uzsākta neapbūvēto, tostarp applūstošo, ciema ziemeļu daļas teritoriju apguve. Šobrīd Baltezerā ir 170 ģimeņu ēkas, ieskaitot sezonas mājokļus, un 29 daudzdzīvokļu ēkas.

Līdz šim attīstot apbūvi, nepietiekami ievēroti dabiskās vides kvalitātes uzturēšanas nosacījumi. Ciemā nav centralizētas kanalizācijas, kas nodrošinātu sadzīves notekūdeņu attīrīšanu līdz vajadzīgai pakāpei, atsevišķās vietās notiek piekrastes uzbēršana, apbūve. Auto ceļa kļūšana par starptautiskas nozīmes maģistrāli, rada piesārņojumu un troksni.

Viens no variantiem varētu būt, dažādot ciema teritorijas funkcionālo izmantošanu: izveidot publiski pieejamas atpūtas vietas paplašinot esošo SPA viesnīcu/ rehabilitācijas centru, kā arī veidojot publiski pieejamu atpūtas centru (sporta laukumi, inventāra – velosipēdu, nūju, bumbu, iespējams arī slēpju utt. noma, peldētava, arī fitnesa klubs un kafējnīca) neapbūvētajā, daļēji applūstošajā teritorijā pie robežas ar Priedkalnes ciemu, kā arī saglabāt neapbūvētu applūstošo piekrastes joslu, tā nodrošinot iespēju saglabāt piekrastes dabiskumu un izmantot to atpūtai brīvā dabā. Pārējo ciema teritoriju ieteicams izmantot viengimenes/ dvīņu ēku apbūvei un pēc iespējas saglabāt ar mežu klātās platības.

Amatnieki - 2003. gadā ciema statuss noteikts neapbūvētai teritorijai, kurā bija tikai dažas lauku sētas. Ciems atrodas joslā starp Rīgas apvedceļu A4 (potenciāli maģistrāles Via Baltica posms) un Mazo Juglu. Izteikts dalījums divās dabas apstākļu joslās - paaugstinātā pamatkrasta un Mazās Juglas palienē. Šobrīd Amatniekos ir 56 ģimeņu ēkas, ieskaitot sezonas mājokļus, un 11 daudzdzīvokļu ēkas.

Izdalītajā ciema teritorijā pagaidām ciemam atbilstoši apbūvēts ir tikai neliela daļa - t. s. ainavu ciemats. Pārējā daļā apbūve ir dažas haotiska. Kvalitatīva dzīvojamās vide var veidoties, ja tiks izstrādāta vienota un pietiekami profesionāla pamatpriekšlikuma shēma, saprātīgi izmantojot teritorijas ainavas vērtības un novietnes iespējas, uzlabojot tiešo saistību ar Rīgu.

Berģi - Apbūves veidošanās lauku ciema daļā sākusies 1960. - 1970. gados. Pirms tam teritorija izmantota lauksaimniecībā, lielas platības klāja mežs. Patlaban ciema apbūve pilnīgi saplūdusi ar Rīgas pilsētas daļas - Berģi - apbūvi. Ciema robeža dienvidrietumos sakrīt ar Siguldas šoseju, kuras malās ir izvietojušies vairāki tirdzniecības uzņēmumi un noliktavu teritorijas. Ciemā atrodas doktorāts, veikali „Depo”, „Toyota centrs”, būvmateriālu veikals u. c. citas iestādes. Berģos atrodas arī daži tirdzniecības uzņēmumi un asfaltbetona ražotne. Ciemā ir 2 benzīntanki. Šobrīd Berģos ir 346 ģimeņu ēkas, ieskaitot sezonas mājokļus, un 25 daudzdzīvokļu ēkas.

Ciema apkārtnes lielākā pievilcība ir priežu meži. Savukārt tā novietnes lielākās vērtības – laba sasniedzamība no Rīgas, iespēja ērti un ātri sasniegt visas nozīmīgākās Latvijas automaģistrāles, ūdeņu un mežu bagātība. Pozitīvs faktors arī ir iespēja organizēt ūdensapgādi un kanalizāciju, izmantojot Rīgas pilsētas centralizētos tīklus. Ciema teritorijā ir neapbūvētas platības, tostarp arī meža teritorijas, kuras ar zināmiem ierobežojumiem var izmantot apbūvei.

Sunīši - 2008. gadā ciema centrālā daļa Sunīšu ezera austrumu krastā ir vienlaidus apbūvēta ar viengīmenes mājām. Arī Sunīšu ciema attīstības gaita bijusi haotiska, kā rezultātā vietā, kur bija iespējams radīt ekskluzīvas kvalitātes dzīvojamo vidi, izveidota apbūve, kura kopumā vērtējama kā viduvēja.

Nepieciešams risināt jautājumus par centralizētu ūdensapgādi un kanalizācijas novadi, transporta pakalpojumu paplašināšanu, atpūtas iespēju, sociālās sfēras pakalpojumu, kā arī veikalu un sabiedriskās ēdināšanas nodrošināšanu, izbūvētā ielu tīkla sakārtošanu.

Upesciems - Teritorijā vēsturiski izvietojusies Bergu muiža un tai piederīgās lauku sētas, kā arī Bergu skola. Šobrīd Upesciemā ir 368 ģimeņu ēkas, ieskaitot sezonas mājokļus, un 120 daudzdzīvokļu ēkas, izteiktu ražošanas teritoriju platību nav. Ciemā atrodas Bergu pamatskola ar nelielu sporta zāli, daži veikali. Dažos dīķos tiek piedāvāta atpūta to krastos un makšķerēšanas iespējas.

Ciemā esošo apbūvi ierobežo applūstošās teritorijas. Ja apbūvei nepiemērotās vai maz piemērotās Lielās Juglas palienes, tagad bijušo zivju dīķu, platības tiks vienlaidus uzbūvētas un apbūvētas, iespējama vides ekoloģiskā līdzsvara izjaukšana, jo neapšaubāmi tiks iespaidots hidroģeoloģiskais režīms plašākā apkārtnē.

Pirms lemt par ciema tālāko apbūvi nepieciešams veikt Lielās Juglas lejteces baseina hidroģeoloģiskā un ģeoloģiskā izpēti un, pamatojoties uz tās slēdzienu, lemt par palienes apbūves iespējām un lietderību.

Langstiņi - Tagadējais Langstiņu ciems sācis veidoties Langstiņu ezera dienvidu un dienvidaustrumu krastā, jau pirms Pirmā pasaules kara, kā vasarnīcu ciems. 1920. - 1930. gados tā veidošanās paplašinājies ar apbūvi bijušajās armijas teritorijā. Neapbūvēts palicis būvniecībai nelabvēlīgais mitrais ziemeļu un ziemeļaustrumu krasts. Šobrīd Langstiņos ir 207 ģimeņu ēkas, ieskaitot sezonas mājokļus, un 11 daudzdzīvokļu ēkas. Langstiņos nav rūpnieciskās ražošanas teritoriju.

Garkalne (agrāk Ropaži) - Ciems veidots kā vasarnīcu ciemats. Izveidojot Garkalnes ciema padomi (kopš 1990.gadu sākuma pagasts, tagad novads) Garkalnes ciems kļuvis par tās centru un tajā tika attīstītas sociālās infrastruktūras iestādes – skola, bērnu dārzs, ambulance, kultūras iestādes, paplašinās dzīvojamā apbūve. Šobrīd Garkalnē ir 404 ģimeņu ēkas, ieskaitot sezonas mājokļus, un 189 daudzdzīvokļu ēkas.

Cienu šķērso arī automaģistrāle Rīga – Santpēterburga un dzelzceļš Rīga - Valga. Ciemā savu saimniecisko darbību veic vairāki komersanti, kas darbojas degvielas un gāzes tirdzniecības, autoservisa, u. c. tirdzniecības jomās. Ciemā ir Garkalnes pamatskola ar sporta zāli un sporta laukumu, bērnu dārzs, „Dienas centrs”, arī „Garkalnes komunālserviss” u. c.

Ciema apkārtnē, dabas vide tā robežās un ārpus tām, publiskās satiksmes piedāvājums sniedz visas iespējas radīt ērtu, veselīgu, iedzīvotājiem labvēlīgu dzīves vidi. Galvenais ārējā riska faktors – ciemu šķērsojošā automaģistrāle, kas to daļa divās daļās. Tādējādi pasliktinās iedzīvotāju dzīves vide (troksnis, izplūdes gāzes, satiksmes negadījumi).

Iedzīvotāju dzīves kvalitāti iespējams paaugstināt minimizējot ciemu šķērsojošās automaģistrāles negatīvo ietekmi. Teritorijas plānojumā paredzēts, ka negadījumu riska

novēršanai jāizbūvē divlīmeņu pāreja gājējiem un savācējceļš līdz uzbrauktuvei uz esošā divlīmeņu krustojuma. Troksnim un izplūdes gāzu koncentrācijai pārsniedzot noteikto līmeni būs nepieciešami apbūves aizsardzības pasākumi – ēku attālināšana (aizsargjoslas), īpaši stādījumi, aizsargsienas u.tml..

Ciemā nepieciešams ierīkot centralizētu ūdens apgādi un kanalizācijas savākšanu, sakārtot elektrības sadales tīklu un palielināt tā jaudu.

Ciēmam ir teritoriālās attīstības iespējas – tā robežās ir relatīvi plaša neapbūvēta platība ziemeļaustrumos, kā arī bijušās armijas teritorijā, kuras būtu iespējams izbūvēt. Daļa šo platību ietilpst aizsargājamā teritorijā dabas liegums „Garkalnes meži”. Pirms projektu uzsākšanas veicams IVN, nosakot grunts nestspēju, noteces apstākļus u. c. vidi ietekmējošus faktorus.

Izstrādājama ciema plānojuma shēma, vēl labāk ciema teritorijas plānojums. Ja platībām bijušās armijas teritorijā netiek mainīts vai mīkstināts dabas aizsardzības objekta statuss, apbūve, iespējams, nav lietderīga.

Makstenieki - Ciemu no visām pusēm ietver mežs. Apbūvē ietilpst vairākas pirmspadomju laika viensētas un uz to zemēm 1980. gados veidojusies dārzkopības kooperatīva „Krievupe” apbūve un piemājas dārziņi. Ciema apbūvēto teritoriju šķērso Krievupe. Lielākā daļa bijušās dārzkopības kooperatīva apbūves izvietojusies neapplūstošā platībā. Ciems atrodas apmēram 2 km no autoceļa A2. Šobrīd ciemā ir 161 ģimeņu ēka, ieskaitot sezonas mājokļus.

Skuķīši - Ciems sācis veidoties 1980. gados, kad mežsaimniecībā neizmantojās un neizmantojamās Tumšupes palienas pļavas izdalītas apgūšanai dārzkopības kooperatīviem „VEF - Ozoli”. Ciema teritorija tieši piegulst Ropažu novadam. Šobrīd Skuķīšos ir 276 ģimeņu ēkas, ieskaitot sezonas mājokļus, un 10 daudzdzīvokļu ēkas.

Ģeogrāfiskie apstākļi ciema apbūvētajā teritorijā – pievilcīga ainava, ūdens un mežs atbilst atpūtas vajadzībām, bet tie nav labvēlīgi inženiertehnisko labierīcību iekārtošanai un kapitālu celtnu, tostarp dzīvojamo ēku, būvniecībai. Ciema tagadējais profils – sezonas atpūtas vieta būtu jā saglabā arī nākotnē. Kapitālas dzīvojamās apbūves veidošana tagadējā mazdārziņu kooperatīva teritorijā, izņemot 1.sektoru, kas neatrodas Tumšupes palienē, nav pieļaujama. Iemesli minēti jau iepriekš – augsts gruntsūdens līmenis, applūšanas risks, zema grunts nestspēja. Savukārt ārpus palienes esošo priežu mežu izciršana nav vēlama/ pieļaujama, jo samazina Skuķīšu ciema rekreācijas potences, kā arī negatīvi ietekmēs Rīgas piepilsētas zaļās zonas spēju darboties kā ekoloģiskā līdzsvara nodrošinātājam, tostarp arī ūdenstilpju dabisko ekosistēmu uzturēšanā, un kā Rīgas iedzīvotāju rekreācijas teritorijai.

Ūdensapgāde

Pēc Garkalnes novada pašvaldības sniegtās informācijas novada teritorijā atrodas Rīgas pilsētas ūdens ieguves vietas „Baltezers” un „Zaķumuiža” un tās apkalpojošās sūkņu stacijas un maģistrālie ūdensapgādes cauruļvadi Ø 800, pa kuriem tiek piegādāts dzeramais ūdens Rīgas pilsētai, šķērso Garkalnes novada teritoriju. Tas nosaka iespēju kā ūdensapgādes avotu izmanto SIA „Rīgas ūdens” maģistrālo tīklu sistēmu, kuras kopgarums Garkalnes novadā ir ~28 500 m.

Garkalnes novadā ar ūdensapgādes un kanalizācijas savākšanas pakalpojumu sniegšanu nodarbojas vairāki uzņēmumi. Pašvaldības SIA „Garkalnes komunālserviss” ar ūdensapgādi un kanalizācijas savākšanu nodrošina Priedkalnes un Garkalnes ciemu māsaimniecības un ar kanalizācijas savākšanu daļu Upesciema māsaimniecību. Upesciemā 2006. gadā ar centralizēto ūdensapgādi nodrošinātās māsaimniecības (71 līgums ar PSIA „Garkalnes komunālserviss”) patērēja 37913 m³ ūdens. Priedkalnē 2006. gadā kopējais iegūtā ūdens

daudzums sasniedza 6427 m³ (līgumi ar 11 privātmājām) savukārt Garkalnē 2006. gadā kopējais iegūtā ūdens daudzums sasniedza 5683 m³ (49 līgumi).

Tā kā Garkalnes novads robežojas ar Rīgas pilsētu, tad daļa mājsaimniecību, kas atrodas ciemos tiešā Rīgas tuvumā, ir pieslēgušās pilsētas centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem (Bergos un Upesciemā), bet daļa mājsaimniecību (Baltezers ciemā) ir pieslēgtas Ādažu novada Baltezers ciema ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem.

Atsevišķos jaunajos dzīvojamo māju ciematos (Sužos) tiek lokāli nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācijas sistēma. Vairākām privātmājām un citiem objektiem ir savi artēziskie urbumi, bet nav informācijas par notekūdeņu izvešanu (vairāk informācijas sk. 4. tabulā). Pārējās vietās centralizēta ūdensapgāde un kanalizācijas savākšana netiek nodrošināta.

Vislabāk ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem ir nodrošināti Baltezers un Upesciema iedzīvotāji, bet Bergos, Sunišos un Priedkalnē apmēram puse no mājsaimniecībām ir pieslēgtas centralizētiem ūdensapgādes tīkliem; pārējos ciemos nodrošinājums ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem ir visai zems. Īpaši nozīmīgi tas ir Langstiņu un Garkalnes ciemos, kuri ir vieni no apdzīvotākām novada vietām. Šeit daudzām privātmājām ir savas ūdens ieguves vietas, par kurām nav pieejama informācija. Kopumā Garkalnes novadā centralizētiem ūdensapgādes tīkliem ir pieslēgtas ap 30 % no visām ciemos esošajām mājsaimniecībām. 4. tabulā sniegts apkopojums par ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām Garkalnes novadā.

4. tabula

Ūdensapgādes un kanalizācijas raksturojums Garkalnes novadā

Apdzīvota vieta	Mājsaimniecību skaits (t.sk. daudzdzīvokļu mājās)	Artēzisko urbumu skaits	Mājsaimniecības, kas pieslēgtas centralizētai ūdensapgādes sistēmai	Mājsaimniecības, kas pieslēgtas centralizētai kanalizācijas sistēmai	
				Skaits	Procentos
Baltezers	199 (29)	2	149	20 70	45
Berģi	387 (25)	4	174	60	16
Priedkalne	130 (4)	11	71	65	50
Garkalne	581 (189)	19	100	59 37	16
Upesciems	352 (120)	3	316	63	18
Suniši	257 (45)	14	110	110	43
Suži	403 (56)	2	40	40	10
Amatnieki	67 (11)	1	-	65	97
Bukulti	610 (129)	8	-	61*	10
Langstiņi	284 (11)	8	30	-	0
Makstenieki	161	-	19	-	0
Skukīši	286 (10)	1	-	-	0
Priežulejas	10	-	-	-	0
Lauku ter.	230	4	-	-	0
KOPĀ:	3727 (629)	73	1009	650	

*projekta stadijā

Kanalizācija

Līdzīgi, kā ūdensapgādei, pakalpojumus sniedz gan SIA „Rīgas ūdens”, gan SIA „Garkalnes komunālserviss”. Pēc Garkalnes novada pašvaldības sniegtās informācijas, novadā ir 7 centralizētas notekūdeņu attīrīšanas ietaises (NAI). No tā pašvaldības īpašumā un apsaimniekošanā ir divas – Upesciemā un Garkalnē.

Centralizēta kanalizācijas sistēma darbojas Upesciemā (pamatā daudzdzīvokļu māju rajonā), individuālajām mājām - Priedkalnē un daudzdzīvokļu mājām Garkalnē, ko apkalpo SIA „Garkalnes komunālserviss”. SIA „Garkalnes komunālserviss” ar centralizētu kanalizācijas ūdeņu savākšanu nodrošina: Garkalnē - 43 mājsaimniecības; Upesciemā - 40 mājsaimniecības un Priedkalnē - 33 mājsaimniecības. Pārējām novadā esošajām mājsaimniecībām netiek nodrošināta centralizēta kanalizācijas ūdeņu savākšana.

Upesciemā savāktie kanalizācijas ūdeņi tiek novadīti uz NAI (projektētā jauda 100 m³/dnn), un pēc attīrīšanas notekūdeņi noplūst uz meliorācijas grāvi, kas ietek Upesciema dīķos. 2006. gadā uz attīrīšanas iekārtām tika novadīti 6150 m³ notekūdeņu. Arī Priedkalnē savāktie kanalizācijas ūdeņi tiek novadīti uz NAI (projektētā jauda 60 m³/dnn), un pēc attīrīšanas notekūdeņi noplūst Lielajā Baltezerā. 2006. gadā uz NAI tika novadīti 5200 m³ notekūdeņu. Notekūdeņu dūņas tiek uzkrātas dūņu akā, no kurienes tās tiek transportētas uz Upesciema dūņu laukiem. Garkalnes ciemā 2006. gadā uz NAI tika novadīti 5390 m³ notekūdeņu, kas pēc tam tika iesūcināti gruntī. Upesciema NAI ir salīdzinoši normālā stāvoklī, tomēr tās pastāvīgi tiek pārslogotas straujās apbūves pieauguma dēļ un tāpēc to normāla darbība bez pilnīgas rekonstrukcijas nav iespējama. Tās nolemts likvidēt, pārslēdzot notekūdeņu plūsmu uz SIA „Rīgas ūdens” kanalizācijas tīklu sistēmu.

Garkalnes NAI ir izbūvētas salīdzinoši nesen. Tās izbūvētas 2001. gadā un nodrošina skolas notekūdeņu attīrīšanu. Attīrīto notekūdeņu izplūdes vieta atrodas Krievupē. Pārējā iedzīvotāju daļa notekūdeņus novada lokālas nozīmes attīrīšanas ietaisēs vai uzkrāj tvertnēs un pēc tam izved. Lokālo ietaišu attīrīšanas kvalitāte praktiski netiek kontrolēta. Uzkrāšanas tvertnes bieži ir sliktā tehniskā stāvoklī un tāpēc neattīrīti notekūdeņi pastāvīgi piesārņo grunti un apkārt esošās ūdenstilpnes. Ar notekūdeņu atsūkņēšanu no uzkrāšanas tvertnēm komunālais dienests nenodarbojas. Šo funkciju veic privātas firmas, kuru darbība netiek apzināta un kontrolēta. Tāpēc bieži novērojams, ka notekūdeņi no uzkrāšanas tvertnēm tiek nelegāli novadīti kopējā kanalizācijas tīklā, bez komunālā dienesta ziņas.

SIA „Rīgas ūdens” maģistrālo tīklu kopgarums Garkalnes novadā sastāda ~ 2100 m. Pašvaldībai piederošais tīklu kopgarums ~ 1200 m. Citiem piederoši ~ 4900 m. Lietus ūdens savākšanu paredzēts nodrošināt izmantojot meliorācijas grāvju sistēmas. Intensīvās apbūves un iedzīvotāju bezatbildības dēļ, grāvji ir daļēji nesankcionēti aizbērti, piesārņoti ar sadzīves atkritumiem un lielākoties aizauguši. Šobrīd tiek apzināts esošo meliorācijas grāvju tehniskais stāvoklis un pamazām tiek veikta meliorācijas sistēmas atjaunošana kopumā.

Vislabāk ar centralizētiem kanalizācijas savākšanas pakalpojumiem ir nodrošinātas Baltezera un Amatnieku ciemu, vidējā līmenī - Priedkalnes un Sunīšu ciemu mājsaimniecības, bet pārējo ciemu mājsaimniecību pieslēgums centralizētām kanalizācijas sistēmām ir zems. Sīkāk informāciju par NAI un notekūdeņu izplūdes vietām skatīt 5. tabulā.

Liela daļa mājsaimniecību notekūdeņi pēc attīrīšanas nonāk Lielajā Baltezerā, un kopējā slodze ezeram ir liela, jo biogēnu nonākšana ezerā veicina tā eitroficēšanos. Centralizētajā kanalizācijas sistēmā iesaistīto mājsaimniecību mazais skaits tādos novada visblīvāk apdzīvotajos ciemos kā Garkalne, Upesciems, Langstiņi un Bergi būtiski ietekmē Tumšupes, Lielās Juglas, Langstiņu, Māšēnu ezera un Upesciemja zivju dīķu stāvokli. Kanalizācijas

sistēmas darbība netiek nodrošināta (vai tiek nodrošināta minimālā līmenī) arī ciemos, kas pamatā ir bijušās dārzkopības kooperatīvu teritorijas, un mazapdzīvotos ciemos - Sužos, Maksteniekos, Skuķīšos un Priežulejās. Šādu neattīrītu notekūdeņu novadīšana vidē ilgākā laika posmā var negatīvi ietekmēt ūdenstilpju ekoloģisko stāvokli (ūdenstilpju aizaugšanu, ūdens kvalitātes pasliktināšanos u.c.). Kopumā Garkalnes novadā centralizētiem kanalizācijas tīkliem ir pieslēgtas ap 20% no visām ciemos esošajām māsaimniecībām.

5. tabula

Garkalnes novada NAI un izplūdes vietu raksturojums

Apdzīvota vieta	NAI operators	Piesārņojošās darbības atļauja	Projektētā jauda m ³ /dnn	2006. gadā novadīto notekūdeņu daudzums m ³ /gadā	Izplūdes gala vieta
Baltezers	SIA „Balt Alliance”	B kat.	73	18565	Lielais Baltezers
Bukulti	<i>Projekta stadijā</i>				Lielais Baltezers
Priedkalne	SIA „Garkalnes komunālserviss”	B kat.	60	5200	Lielais Baltezers
Garkalne	SIA „Garkalnes komunālserviss”	nav		5390	Pazemes filtrācija
	AS „Māju serviss KSA”	B kat.	30	780*	Krievupe
	nav informācijas				Gauja
Upesciems	SIA „Garkalnes komunālserviss”	B kat.	100	6150	Upesciema dīķi
Amatnieki	AS „KU LAT Holding”	nav datu			Mazā Jugla
Sunīši	AS „Māju serviss KSA”	nav datu			Lielā Jugla
Suži	nav informācijas				Ķīšezers

*par 2005. gadu

Projekti ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu uzlabošanai

Lai uzlabotu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu stāvokli un darbību un mazinātu vides piesārņojumu, ir izstrādāts projekts, kas paredz ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstību Langstiņu un Upesciema ciemos. Projekta realizācijas rezultātā tiks veikta jaunu ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve un esošo rekonstrukcija minētajos ciemos; jaunu NAI būvniecība Upesciemā un kanalizācijas tīklu izbūve, kas nodrošinās kanalizācijas ūdeņu novadīšanu Rīgas pilsētas kanalizācijas sistēmā. Projektu plānots realizēt līdz 2015. gadam.

Bez minētā projekta tiek izstrādāti arī citi projekti, kas paredz dažu esošo un perspektīvo dzīvojamo māju rajonu pieslēgšanu pie Rīgas pilsētas centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem.

Šobrīd tiek izstrādāts tehniski ekonomiskais pamatojums par ūdenssaimniecības un kanalizācijas sistēmu attīstību apkārt Lielajam un Mazajam Baltezeram Garkalnes un Ādažu novados. Šajā pamatojumā tiks risināti iespējamie kanalizācijas novadīšanas jautājumi no Baltezera, Priedkalnes un Bukultiem. Kanalizācijas noteces paredzēts savākt arī no Ādažiem, caur minētajām apdzīvotajām vietām, vienā centrālā kolektorā un pieslēgt to SIA „Rīgas ūdens” tīkliem.

Ņemot vērā līdz šim izstrādātos un šobrīd izstrādes stadijā esošo, augstāk minēto tehniski ekonomisko pamatojumu, Garkalnes novada būvvalde ir izstrādājusi ūdenssaimniecības attīstības plānu līdz 2023. gadam Garkalnes novadam, tajā ietverot visas novada apdzīvotās vietas. Plāns paredz centralizētas ūdensapgādes sistēmas pieslēgumu vismaz 80% no visiem novada iedzīvotājiem. Plāna prioritārā programma paredz realizējamo tīklu izbūvi pēc SIA „L4” tehniski ekonomiskajam pamatojuma – pārslēgt Upesciema kanalizācijas attīrīšanas stacijā novadāmos notekūdeņus no Upesciema uz Rīgas pilsētas kanalizācijas tīkliem.

Šāda projekta izstrāde un paredzēšana ļautu būtiski uzlabot Garkalnes novada virszemes ūdensobjektu ekoloģisko stāvokli, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitāti, jo samazinātos neattīrītu notekūdeņu novadīšana vidē, kā arī iedzīvotājiem būtu iespēja pieslēgties centralizētai ūdensapgādes sistēmai.

Atkritumu apsaimniekošana

Garkalnes novads ietilpst Pierīgas atkritumu apsaimniekošanas reģionā, kura atkritumu apsaimniekošanas plāns „Pierīgas reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2007. - 2013. gadam” ir izstrādāts 2007. gadā. Reģionā darbojas viens sadzīves atkritumu savākšanas poligons „Getliņi”, ko apsaimnieko SIA „Getliņi EKO”.

Atkritumu apsaimniekošana novadā tiek organizēta atbilstoši 2001. gada Garkalnes novada domes saistošajiem noteikumiem Nr. 7 „Par sadzīves atkritumu savākšanu, transportēšanu un noglabāšanu Garkalnes novada ciematos un apdzīvotajās vietās”, kur kā atkritumu apsaimniekošanas mērķi un uzdevumi ir minēti:

- Samazināt atkritumu rašanās iespējas un daudzumu to izcelsmes vietās;
- Pakāpeniski ieviest sašķirotu, otrreiz izmantojamo un pārstrādājamo sadzīves atkritumu savākšanu un pārstrādi, tādējādi samazinot izgāztuvē nogādājamo atkritumu daudzumu;
- Rūpēties, lai atkritumi, kurus vairs nevar pārstrādāt un izmantot, tiktu padarīti videi nekaitīgi un noglabāti;
- Nodrošināt higiēniski un ekoloģiski drošu vidi Garkalnes novadā.

Novadā ar atkritumu savākšanu līdz 2007. gadam nodarbojās tikai SIA „Garkalnes komunālserviss” un AS „L&T Hoetika”, bet kopš 2007. gada arī SIA „EKO Rīga” un SIA „Jumis”. Novadā plānots izveidot reģionālu atkritumu pārstrādes vietu, kur ar atkritumu pārstrādi nodarbošies novada domes izveidota komercsabiedrība SIA „Novada EKO”.

2007. gada jūnijā par sadzīves atkritumu savākšanu ar mājāsaimniecībām AS „L&T Hoetika” bija noslēgti 917 līgumi, SIA „Garkalnes Komunālserviss” - 606 līgumi; SIA „EKO Rīga” - ~100 līgumi un SIA „Jumis” - mazāk par 10 līgumiem. Kopumā Garkalnes novadā ir noslēgti līgumi par sadzīves atkritumu izvešanu ar ~ 1630 mājāsaimniecībām, kas ir ap 45% no kopējā to skaita. Arī Pierīgas reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā minēts, ka Garkalnes novadā atkritumu savākšanas pakalpojumus saņem mazāk kā 50% mājāsaimniecību.

2006. gadā SIA „Garkalnes komunālserviss” savāca 449,15 t nešķirotu sadzīves atkritumu. Dati par AS „L&T Hoetika” savākto atkritumu daudzumu 2006. gadā nav pieejami.

Saskaņā ar reģionālā plāna datiem viens Pierīgas reģiona iedzīvotājs saražo vidēji 200 kg atkritumu gadā. Atbilstoši Garkalnes novada iedzīvotāju skaitam, novadā gada laikā vajadzētu savākt vidēji 1300 t atkritumu. Starpība starp reāli savākto un aprēķināto (radīto) atkritumu daudzumu liecina par trūkumiem atkritumu apsaimniekošanas sistēmā.

1. attēls

Nelegāli izmesti atkritumi Garkalnes mežā

Garkalnes novadā, līdzīgi kā visā Latvijā, ir problēmas ar nesankcionētu sadzīves atkritumu izmešanu vidē (1. attēls), kas izraisa mežu, ūdenstilpņu u. c. vietu piesārņošanu. Uzņēmumi bīstamos atkritumus nodod bīstamo atkritumu apsaimniekotājiem saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem par atkritumu savākšanu.

Trūkst informācija par atkritumu šķirošanas un mājsaimniecību bīstamo atkritumu nodošanas iespējām Garkalnes novadā.

Piesārņotas un potenciāli piesārņotas teritorijas

Saskaņā ar 20.11.2001. MK noteikumiem Nr. 483 "Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība" vietas, kur tiek vai tikusi veikta piesārņojošā darbība, tiek iedalītas piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietās.

Iepriekš minēto MK noteikumu Nr. 483 "Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība" 4. pants nosaka, ka 2. kategorijas potenciāli piesārņota vieta ir teritorija, kur piesārņojums ar pašreizējo nekustamā īpašuma lietošanas mērķi var ietekmēt cilvēka veselību vai vidi, un ir vajadzīga izpēte, lai novērtētu ietekmes mērogu, riska pakāpi un sanācijas nepieciešamību.

Izvērtējot Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā pieejamo informāciju, tika secināts, ka Garkalnes novadā nav piesārņotu vietu, bet ir divas 2. kategorijas potenciāli piesārņotas vietas, kas ir iekļautas piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju datu bāzē:

- 1) SIA "Massonyx Ltd" sašķidrinātas gāzes glabāšanas un uzpildes stacija "Garkalne", Reģ. Nr.: 80608/4833, kas nodarbojas ar ķīmisko vielu vairumtirdzniecību. Atrodas Rīgas rajona Garkalnes novadā, Lielā zaļā iela - 7. Uzņēmumam ir B kategorijas atļauja Nr. RIT-20-B-0200, izsniegta 2005. gadā. Objektā atrodas gāzes uzglabāšanas iekārtas ar tilpumu 100 m³ un vairāk, darbojas kā gāzes uzpildes stacija;
- 2) Bijusī DUS, Garkalne, Reģ. Nr.: 80608/3673, kas nodarbojās ar automobiļu degvielas mazumtirdzniecību. Atrodas Rīgas rajona Garkalnes novadā, Vidzemes šoseja 6a / 2. Objekts ir slēgta degvielas uzpildes stacija, tā slēgšanas iemesls ir degvielas glabāšana un uzpilde, neievērojot vides aizsardzības prasības. Kopējais aktīvā laika periods ir 25 gadi. Tuvākā ūdenstilpne atrodas 280 m attālumā. Šībrīža objekta zonējums ir kā viengimeņu māju apbūve.

LVGMA datu bāzē „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vielu reģistrs” nav sniegtas ziņas par potenciāli piesārņoto vietu (platību, piesārņojuma dziļumu) un esošo piesārņojumu, kas novadīts pazemes ūdeņos un augsnē.

2. kategorijas potenciāli piesārņotai vietai, kas pieder SIA "Massonyx Ltd" ir izsniegta B kategorijas atļauja (skatīt 6. tabulu 4. punktu) jau esošai piesārņojošai darbībai, kas nosaka uzņēmuma radītās piesārņojošās darbības ierobežojumus un pienākumus, lai samazinātu vai novērstu darbības radīto ietekmi uz vidi.

Degvielas uzpildes stacijas un rūpnieciskie objekti

Novadā atrodas potenciāli bīstami objekti, kas saistīti ar degvielas un gāzes tirdzniecību, kā arī rūpniecības uzņēmumi.

Berģos, pie autoceļa Rīga – Sigulda, atrodas divas DUS, kurās notiek benzīna un dīzeļdegvielas tirdzniecība: SIA „Latvija Statoil” un SIA "East - West Transit". Garkalnes novada Sunīšu ciema „Ziemeros” ar benzīna un dīzeļdegvielas tirdzniecību nodarbojas SIA „Ziemeļu nafta” DUS. Savukārt ziemeļaustrumos no Garkalnes ciema atrodas SIA „Massonyx Ltd.” sašķidrinātās gāzes uzpildes stacija (GUS). Gāze tiek uzglabāta virszemes rezervuāros un izmantota sadzīves gāzes balonu uzpildīšanai. Uzņēmumiem esošo B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju nosacījumus skatīt 6. tabulā.

Garkalnes novadā esošo DUS un GUS darbība būtisku ietekmi uz vidi un cilvēka veselību neatstāj. 6. tabulā minētajiem uzņēmumiem ir izsniegtas B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujas, kurās ir ietvertas prasības uzņēmuma darbības ietekmes uz vidi mazināšanai.

Rūpnieciskajam riskam pakļautas teritorijas, kas atrodas ražotņu – riska objektu apkārtnē. Garkalnes novadā no rūpnieciskiem objektiem kā lielākie minami SIA "Kompānija Vitrum", kas nodarbojas ar metālizstrādājumu, kā arī logu un durvju izgatavošanu Berģu ciemā un SIA „Lemcon Latvija”, kas Berģos nodarbojas ar asfaltbetona ražošanu.

Ražotņu darbība rada gaisa un trokšņa piesārņojumu. Abiem uzņēmumiem ir izsniegtas B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas. 6. tabulā skatīt atļauju nosacījumus piesārņojošai darbībai.

6. tabula

Garkalnes novadā esošie uzņēmumi, kuriem ir B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja

Nr. p.k.	Nosaukums, atraš. vieta	Darbības sfēra	Atļaujas nosacījumi
1.	SIA "Latvijas Statoil"; Siguldas šoseja 1, Berģu ciems	DUS	Ikgadējais degvielas realizācijas apjoms: • benzīns 1800 t/ gadā; • dīzeļdegviela 1500 t/ gadā.
2.	SIA "Ziemeļu Nafta"; "Ziemeri", Sunīšu ciems	DUS	Ikgadējais degvielas realizācijas apjoms: • benzīns 1000 t/ gadā; • dīzeļdegviela 2200 t/ gadā.
3.	SIA "East - West Transit"; Rīgas- Siguldas šoseja 4a, Berģu ciems	DUS	Ikgadējais degvielas realizācijas apjoms: • benzīns 3800 t/ gadā; • dīzeļdegviela 2500 t/ gadā.
4.	SIA "Massonyx Ltd"; Lielā zaļā iela 7, Garkalnes ciems	GUS	Ikgadējais sašķidrinātās naftas gāzes pārkraušanas apjoms - 6000 t/ gadā.
5.	SIA "Kompānija Vitrum" Rožu prospekts 46a, Berģu ciems	Metālizstrādāju mu, kā arī logu un durvju izgatavošanu	Atļauja izsniegta: • iekārtām dzelzs, tērauda vai citu metālu rūpnieciskai apstrādei ar ražošanas platību 1000 m ² un vairāk; • katlu mājai ar jaudu 180 kW; kurināmais – dabas gāze; • pakešu logu un durvju ražošanai.
6.	SIA "Lemcon Latvija" "Bicītes", Berģu ciems	Asfaltbetona ražošana	Atļauja attiecas uz uzņēmuma pamatdarbību – asfaltbetona ražošanu ar pieprasīto jaudu līdz 150000 t/gadā.

Gāzes apgāde

Gāzes piegādi novadā nodrošina AS „Latvijas Gāze”. Novadā apdzīvoto vietu gazifikācija veikta 1980. gados un šobrīd ar gāzi tiek nodrošināti ~ 70% novada iedzīvotāju. Centralizētas gāzes apgādes pagaidām nav pieejama Garkalnē, Maksteniekos, VEF - Ozolos un daļā Upesciema. Saskaņā ar AS „Latvijas gāze” sniegto informāciju, novada apdzīvotākajās vietās gāze tiek piegādāta no trim gāzes regulēšanas stacijām: „Rīga – 1”, „Zaķumuiža” un „Vangaži”.

Pastāvīgi tiek plānoti un realizēti arvien jauni gāzes piegādes projekti. Šobrīd izstrādes stadijā atrodas gazifikācijas projekts Garkalnes novada Garkalnes ciemam.

Gazifikācijas projekta realizācijas laikā netiek paredzēta būtiska ietekme uz vidi, ja gazifikācijas ieviešanas laikā paredzētās infrastruktūras būvniecība tiek veikta jau esošā sarkanās līnijas ekspluatācijas joslā. Ja gāzes vadu ierīkošanas laikā tiks skartas dabas pamatnes teritorijas, tad realizējot gazifikācijas projektu, jāveic likumdošanā noteiktais IVN. Gazifikācijas projekts vērtējams pozitīvi no tāda viedokļa, ka, palielinot gāzes izmantošanu, tiks samazinātas kaitīgo vielu emisijas gaisā, jo netiks izmantoti dažāda veida šķidrie un cietie kurināmie, kuru sadedzināšana rada lielākas kaitīgo vielu emisijas gaisā (īpaši izceļot cieto daļiņu emisijas).

Ceļi, autosatiksmes un dzelzceļš

Novadu šķērso trīs valsts nozīmes autoceļi Via Baltica (A1), Rīga- Veclaicene (A2) un Rīgas apvadceļš (A4), kas ietilpst starptautisko autoceļu sistēmā. Šie ceļi nodrošina novada sasaisti ar visiem Latvijas reģioniem. Novadu šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Valga 18,6 km garš posms, kas virzās paralēli ceļam A2, krustojot to pie Garkalnes ciema. Šajā pašā virzienā izbūvētas komunikāciju un citas inženiertehniskās apgādes līnijas.

Garkalnes novada teritorijā transporta maģistrāļu noslogojumā ir samērā augsts tranzīta plūsmu īpatsvars. Vislielākā transporta intensitāte vērojama pa valsts galvenajiem ceļiem A1; A2 un A4. Pēc Valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi” esošiem valsts ceļu intensitātes datiem novada galvenos valsts ceļus 2007. gadā diennaktī vidēji šķērso:

1. Garkalne – Ādaži (A1) – 17565 (aut./dienn.), kur smago automašīnu plūsmu veido 13%;
2. Rīga - Garkalne (A2) - 21523 (aut./dienn.), kur smago automašīnu plūsmu veido 15%;
3. Garkalne – Inčukalna (A2) – 16816 (aut./dienn.), kur smago automašīnu plūsmu veido 15%.

Šajos ceļa posmos novērojama intensīva satiksme, kas skaidrojama ar tiešo Rīgas tuvumu, tādēļ minēto ceļu apkārtnē tiek radīts ievērojams gaisa piesārņojums un ir pastāvīgs trokšņa avots. Lai atslodētu satiksmes radīto slodzi vidē, tiek izstrādāti dažādi projekti:

1. Ierosināta rekonstrukcijas projekta izstrāde novadā visvairāk noslogotā autoceļa A2 posmam Rīgas apvadceļš – Sēnīte. 2007. gada 23.augustā Vides pārraudzības birojs ir veicis šīs rekonstrukcijas IVN. Savā lēmumā tas rekomendē rekonstruējamo ceļa posmu saglabāt esošajā fiziskajā veidolā (2 x 2 joslas) ar esošo kustības režīmu, nomainot ceļa klātnes un veicot inženiertehnisko konstrukciju remontu vai nomaiņu, turpmāko izstrādi veikt atbilstoši noslēguma ziņojumā paredzētajiem risinājumiem un atzinumā izvirzītajiem nosacījumiem;
2. Tiek izstrādāts projekts „Baltezera apvadceļam”, tādējādi paredzot, ka tiks atslodota satiksme autoceļā A1, kā arī satiksme Bukultu ciema Ādažu ielas posmā, kur šobrīd ir intensīva satiksme caur dzīvojamo rajonu.

Hidroelektrostacijas

Garkalnes novadā atrodas viena hidroelektrostacija (turpmāk- HES) – Skuķīšu HES, kas darbojas uz Tumšupes kopš 2000. gada. Valsts SIA „Vides projekti” 2004. – 2005. gadā veiktajā pētījumā „Mazo hidroelektrostaciju darbības izvērtējums” norādīts, ka Skuķīšu HES atstāj relatīvi nelielu ietekmi uz vidi.

Derīgo izrakteņu ieguve

Saskaņā ar Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistru Garkalnes novadā ir šādas derīgo izrakteņu atradnes:

1) būvmateriālu izejvielu atradnes:

„Garkalne”, „Krievupe”, „Duidas” un „Baltezera mežniecība”, no kurām šobrīd kā karjers tiek izmantota atradne „Garkalne”, kur derīgo izrakteņu ieguvu (smilts un smilts - grants) veic SIA „Garkalnes grants”, SIA „A.C.B.” un SIA „Nikov”.

Lielākā smilts un grants atradne ir Garkalnes atradne. Atralnē „Garkalne” tiek iegūti 20 % no Latvijā kopējā smilts ieguves apjoma. Karjers tā dienvidos robežojas ar dabas liegumu „Garkalnes meži”. Garkalne atrodas Remberģu ūdensgūtnes aizsardzības zonā.

2. attēls

Smilts - grants karjers „Garkalne”



Smilts - grants atradne „Garkalne” (2. attēls) atrodas apmēram 1,5 km uz rietumiem no Vangažu pilsētas un ir izvietota Gaujas upes senajā deltā. Atradnes reljefs ir vāji saposmots, tā augstuma atzīmes mainās 15 - 20 m robežās virs jūras līmeņa. Hidroģeoloģiskie pētījumi liecina, ka atradnes turpmākās izstrādes gaitā ūdensgūtnes jauda var samazināties par 10 – 15%. Tam jāpievērš uzmanība un jāveic padziļināti pētījumi, lai novērstu riskus.

Atradni veido ziemeļaustrumu virzienā orientēta slāņveidīga iegula, kuras maksimālais biežums sasniedz 19.7 m, minimālais – nepārsniedz 3.0 m (vidējais biežums 8.1 m). Derīgās slāņkopas uzbūvei raksturīga smilts un grants slāņu mija, kurā grants frakcijas daudzums mainās no dažiem līdz 40 %.

Perspektīvs smilts - grants nogulumu izplatības lauks ir Krievupes atradne – starp dzelzceļu un Vidzemes šoseju (P kategorija, ap 19 mlj. kubikmetri), tomēr tā vēl ir vāji izpētīta vieta.

2) Kūdras atradnes:

Garkalnes novadā apzinātas 11 kūdras atradnes („Jūgi”, „Liniņi”, „Kau i”, „Lauga – Maltuve”, „Miķelciems”, Killensils”, „Langstiņi”, „Nr. 16643”, „Kēniņi” un „Nr. 16706”), 5 no tām novada teritorijā ir daļēji. Visas atradnes atbilst P kategorijai, kopējais resursu apjoms – 1,76 milj. t., nevienā atralnē nenotiek kūdras ieguve.

3) Pazemes ūdens atradnes:

„Baltezers”, „Baltezers I”, „Baltezers II”, „Zaķmuiža” un „Remberģi”. Visas atradnes tiek izmantotas Rīgas centralizētajai ūdensapgādei un dzeramā ūdens ieguvei. Baltezera – Zaķmuižas – Remberģu teritorija ir unikāla ar labas kvalitātes gruntsūdens resursiem, kuri

ir neaizstājami Rīgas ūdensapgādē izmantojamā ūdens ieguvē. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 9. pantā noteikto, atradnēm ir noteikta stingra režīma un ķīmiskā aizsargjosla (Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām skatīt Garkalnes novada teritorijas plānojuma aizsargjoslu kartē). Jāatzīmē, ka no urbumiem ņemtais pazemes ūdens un tā krājumi tiek papildināti no Mazā Baltežera, izmantojot infiltrācijas metodi. 2006. gadā no šim ūdens atradnēm kopumā tika iegūti ~ 18 milj. m³ ūdens.

3.4. Vides stāvoklis un problēmas teritorijās, kuras plānojums var būtiski ietekmēt

3.4.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Garkalnes novadā atrodas divas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju *Natura 2000* tīklā – dabas liegums „Lielā Baltežera salas” un dabas liegums „Garkalnes meži”. Novadā atrodas arī dabas liegums „Buļļezers” (dabas liegumu atrašanās vietas karti skatīt 2. pielikumā).

Zemāk sniegti šo teritoriju raksturlielumi.

7. tabula

Garkalnes novadā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Teritorijas nosaukums	Tips*	Platība (ha)	Gads kopš noteikts aizsardzības statuss
Dabas liegums „Garkalnes meži”	C	1784,0**	2004
Dabas liegums „Lielā Baltežera salas”	B	20,0***	1977
Dabas liegums „Buļļezers”		27,0	1957

* B - teritorijas, kas noteiktas atbilstoši ES direktīvai 92/43 EEK „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”,

C- teritorijas, kas noteiktas atbilstoši ES direktīvai 79/409 EEK "Par savvaļas putnu aizsardzību" un direktīvai 92/43 EEK "Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību".

** T.sk. Vangažu pilsētā.

*** T.sk. Ādažu novadā.

DABAS LIEGUMS „GARKALNES MEŽI”

Dabas liegums „Garkalnes meži” atrodas Rīgas rajona Garkalnes novada un Vangažu pilsētas teritorijā. Teritorijas platība - 1784 ha (no tiem 1726 ha atrodas Garkalnes novadā, bet 58 ha – Vangažu pilsētā). Lieguma teritorija sastāv no divām daļām, no kurām viena atrodas uz ziemeļrietumiem (139 ha platībā), bet otra – uz dienvidaustrumiem (1645 ha) no Garkalnes ciema. Praktiski visu dabas lieguma teritoriju aizņem meža zemes. Tikai teritorijas dienvidrietumu daļā nelielās platībās atrodas Maksteniekiem piegulošās pļavas, kuras jau vairākus gadus netiek apstrādātas. Cauri lieguma teritorijai stiepjas valsts nozīmes autoceļš Rīga – Sigulda un dzelzceļa līnija Rīga – Sigulda. Teritorija ziemeļaustrumu malā robežojas ar smiltis - grants karjeru „Grantskalni”, teritorijas lieguma robežās atrodas arī derīgo izrakteņu atradne „Garkalne”.

Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu zaļās vārnas ligzdošanas vietu, kas ir Latvijā lielākā sastopamā šo aizsargājamo putnu ligzdošanas vieta (10-14 ligzdojoši pāri jeb 20-25% no visas nacionālās populācijas), kā arī tā ir viena no pēdējām zaļās dzilnas ligzdošanas vietām Latvijā. Liegumā sastopamas arī daudzas citas retas putnu sugas.

No bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas viedokļa nozīmīgākie teritorijas biotopi ir vecie priežu meži un sausais virsājs. Šie biotopi ir ļoti nozīmīgi ne tikai tur sastopamā augāja dēļ, bet arī kā teritorijā esošo putnu sugu dzīvotnes.

Teritorijā dominējošie **priežu meži** no dabas aizsardzības viedokļa ir svarīgi kā dzīves vide tur sastopamajām augu un dzīvnieku sugām. Nozīmīgākie no sastopamajiem mežu biotopiem ir aizsargājami kā dabiskie meža biotopi. Lieguma mežiem ir salīdzinoši liela sociālekonomiskā vērtība, jo tie tiek izmantoti mežsaimniecībā, kā arī ogošanai, sēņošanai un rekreācijas vajadzībām

Sausais virsājs izveidojies 1992. gada deguma vietā (70 ha) lieguma centrālajā daļā un ir Eiropas nozīmes aizsargājams biotops. Tas un bijušās militārās bāzes teritorija ir nozīmīgi zaļās vārnas barošanās biotopi. Deguma rietumu daļa, kas atrodas ieplakā, jau ir dabiskās sukcesijas rezultātā stipri aizaugusi, kā rezultātā tā lielā mērā zaudējusi savu sākotnējo nozīmi kā putnu barošanās vieta. Deguma austrumu daļa, kurā raksturīgas salīdzinoši sausas un neauglīgas augsnes, tikai palēnām ir tikusi apmežota un sākusi aizaugt ar mazām priedītēm. Vēl joprojām šī teritorija ir atklāta un apaugusi ar sila viršiem, kuras ir piemērotas kā putnu barošanās vietas.

Bijusī militārā bāze (162 ha) lieguma dienvidu daļā ir salīdzinoši atklāta teritorija. Teritorijai raksturīgie izkliedus izvietotie meža pudurīši un atsevišķi vecie koki (dominējošā koku suga - priede) ir nozīmīgas melnās dzilnas u.c. dobumos ligzdojošo putnu sugu ligzdošanas vietas. Teritorijā ir arī daudz pamestu, agrāk militārām vajadzībām lietotu, ēku un to gruvešu, kurus kā ligzdošanas vietu nereti izmanto pupuķi. Teritorija lēnām aizaug ar priedēm, tomēr atklātā platība joprojām sastāda tās lielāko daļu, tādēļ tas ir nozīmīgs barošanās biotops īpaši aizsargājamām putnu sugām. Teritorijas vērtību palielina bijušie elektrības stabi, kurus kā „medību posteņus” bieži izmanto zaļā vārna.

Kopumā dabas liegumā „Garkalnes meži” konstatētas 2 **augu**, 3 **bezmugurkaulnieku**, 13 **putnu** un **viena rāpuļu** īpaši aizsargājama suga.

Dabas liegumā „Garkalnes meži” ir ne tikai aizsargājamās dabas teritorijas, bet arī intensīvas saimnieciskās darbības zonas. Esošo antropogēno slodzi nosaka Rīgas pilsētas, dzelzceļa un autoceļu tuvums. Mežsaimniecība ir galvenais saimnieciskās darbības veids teritorijā.

Līdzīgi citām Pierīgas zaļās zonas mežu platībām, pilsētas tuvums un ērtās piekļūšanas dēļ, Garkalnes meži ir iecienīta sēņošanas un ogošanas vieta. Notiek arī citas aktīvās atpūtas un rekreācijas aktivitātes. Šis iepriekš minētās antropogēnās darbības rezultātā teritorijā bieži notiek meža ugunsgrēki. Šis faktors ir ļoti pretrunīgs no dažādiem apsaimniekošanas viedokļiem - no bioloģiskās daudzveidības veicināšanas viedokļa pozitīvs, bet no saimnieciskā, īpaši mežsaimnieciskā viedokļa - negatīvs.

Dabas liegumam „Garkalnes meži” ir izstrādāts **dabas aizsardzības plāns**, kā arī **individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**, kuros ir izstrādāts funkcionālais zonējums (21.10.2008. MK noteikumi Nr. 871 "Dabas lieguma "Garkalnes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi").

Tajā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas: regulējamā režīma zona, dabas lieguma zona, dabas parka zona, neitrālā zona, kur katrai no tām ir noteikti izmantošanas ierobežojumi.

Vispārīgie aprobežojumi visā dabas lieguma teritorijā nosaka, ka tajā aizliegts bez VVD reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu, izsniegt zemes dziļu izmantošanas atļauju (licenci), visā dabas lieguma teritorijā (izņemot neitrālo zonu) aizliegta jaunu būvju būvniecība un esošo ceļu paplašināšana u. c. darbības.

DABAS LIEGUMS „LIELĀ BALTEZERA SALAS”

Lielā Baltezera salām jau 1924. gadā piešķirts dabas pieminekļa statuss, bet 1977. gadā – botāniskā lieguma statuss. Dabas liegums „Lielā Baltezera salas” izveidots 1999. gadā. Liegums atrodas Rīgas rajonā Ādažu un Garkalnes novados, un to veido piecas ezera salas. Ādažu novadā atrodas Ropažu un Liepu sala, bet Garkalnes novadā – Priežu, Auzu un Mazā sala. Lieguma kopējā platība – 20 ha, no kuriem Garkalnes novada teritorijā esošās salas aizņem 9,4 ha.

Salas tiek aizsargātas, lai saglabātu dabiskās biocenozes no pārveidošanās antropogēnās darbības rezultātā. Lielā Baltezera salu galvenā vērtība ir to dabiskums. Neskatoties uz apdzīvoto vietu tuvumu, salās ir saglabājušies cilvēka maz ietekmēti meži, kas ir piemērota dzīves vieta dažādām augu un dzīvnieku sugām, īpaši jāatzīmē ievērojams vaskulāro augu sugu skaits. Liegums ir arī nozīmīga vieta lapu koku praulgrauža aizsardzībai.

Salas klāj neskarti, dabiski veidojušies priežu meži, platlapju (bērzu) meži, piekrastē izveidojušies pārmitri melnalkšņu meži, kas ir Latvijā īpaši aizsargājams biotops. Veģetācijas izveidošanos uz salām var dēvēt par primāro sukcesiju, jo augu sabiedrības attīstījušās uz jaunatsegta substrāta, pazeminoties ūdens līmenim. Visās salās ir līdzīga veģetācijas struktūra – augstākajās vietās izveidojušies priežu meži, reljefa pazeminājumos arī platlapju meži (galvenokārt liepu) meži, piekrastē lielākas platības aizņem melnalkšņu meži un pelēkā kārkla audzes. Izņēmums ir Mazā sala, kur dominē melnalkšņi.

Salu piekrastes josla ir ļoti dinamiska, tā intensīvi aizaug. Apkārt salām izveidojušās niedru un meldru audzes, kuras īpaši platas ir salu dienvidu pusē. Auzu salā nelielās platībās vērojamas dabiskas neielabotas pļavas fragmenti (0,2 ha). Auzu un Priežu salās gar krastu nelielās platībās izveidojušās augsto grīšļu pļavu fragmenti.

Kopumā dabas liegumā „Lielā Baltezera salas” konstatētas 3 **augu**, 3 **bezmugurkaulnieku**, 2 **putnu** un **divas zīdītāju** īpaši aizsargājamās sugas.

Neviena no Lielā Baltezera salām nav apdzīvota, bet tās intensīvi tiek izmantotas rekreācijai. Uz salām cilvēki atpūšas, kurina ugunscurus un makšķerē. Apmeklētāju skaits ir salīdzinoši liels – vairāk kā 20 cilvēki nedēļā vasaras mēnešos. Tomēr, ņemot vērā salu nelielos izmērus, šāda antropogēnā slodze atstāj negatīvu ietekmi uz salu ekosistēmām. Pavasarī un rudenī apmeklētāju skaits samazinās. Ziemā, ezeram aizsalstot, apmeklētāju skaits atkal būtiski pieaug (līdz vairāk kā 50 cilvēkiem dienā). Salas bieži apmeklē arī zemledus makšķernieki. Ziemā nobradāšana un troksnis salu ekoloģisko līdzsvaru būtiski neietekmē, bet negatīvu ietekmi rada cilvēku atstātie atkritumi.

Kā piemēru cilvēka radītai ietekmei uz Auzu salas floru un faunu var minēt 2003. gada pavasara ugunsgrēks, kas, visticamāk radies apmeklētāju neuzmanības dēļ.

Dabas liegumam „Lielā Baltezera salas” nav izstrādāti **individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi** (līdz ar to nav arī funkcionālais zonējums), bet 2005. gadā tika izstrādāts **dabas aizsardzības plāns**.

Tā kā liegumam vēl nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un zonējums, līdz ar to, šajā teritorijā ir spēkā 22.07.2003. MK noteikumi Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

DABAS LIEGUMS „BULLEZERS”

Dabas liegums „Bullezers” kā aizsargājama teritorija noteikta jau 1957. gadā botāniskā lieguma statusā. Liegums dibināts, lai aizsargātu biotopu - dabīgi eitrofs ezers ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju. 1999. gadā tas noteikts kā dabas liegums, bet teritorija nav iekļauta *Natura* 2000 īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā.

Dabas liegumu, kas atrodas Garkalnes novada austrumu daļā, veido Bullezers un tā pieguļošais mežniecības kvartāls. Ezers tiek klasificēts kā beznoteces ezers, kas nozīmē, ka no tā neiztek upes vai pazemes straumes un ūdens ezeru atstāj tikai iztvaikojot. Teritorijā konstatētas daudzas aizsargājamas augu sugas (parastais plakanstaipeknis, trejvārpu plakanstaipeknis, sarkanā dzeguzene dzeloņsporu ezerene, gludsporu ezerene, Dortmana lobēlija, vāļišu staipeknis, palu staipeknītis, meža silpurene).

Kopumā dabas liegumā „Bullezers” konstatētas 10 **augu**, 1 **bezmugurkaulnieku** un 1 **zīdītāju** īpaši aizsargājama suga.

Dabas liegumā novērojama ļoti intensīva rekreācijas ietekme: nomīdīšana, peldvietas, ugunsgrūdu kurināšana, troksnis, piesārņojums. Tas viss kopā degradē ezeru un tā apkārtni, īpaši šis fakts jāņem vērā tādēļ, ka ezeram nav izteku, tātad ūdens apmaiņa ir ļoti lēna, līdz ar to ūdens kvalitāti ietekmē jebkura antropogēnā slodze tā apkārtnē. 20. gs. 80- os gados vēl bija sastopamas oligotrofu līdz mezotrofu augu sabiedrības minerālvielām nabadzīgās ūdenstilpnēs un to krastmalās, bet 2001. gadā šīs sugas vairs netika konstatētas. Šobrīd ezers jau ir stipri eitroficējies.

Dabas liegumam „Bullezers” nav izstrādāti ne **individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi** (līdz ar to arī funkcionālais zonējums), ne **dabas aizsardzības plāns**. Darbības liegumā ierobežo 22.07.2003. MK noteikumi Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

3.4.2. Ezeru teritorijas un upes

Nozīmīgs resurss novada attīstībā ir ezeri. Tie tiek izmantoti rekreācijas vajadzībām, bet to piekrastes ir saistošas dzīvesvietu izvēlē un apbūvei. Līdz ar to ezeri ir uzskatāmi par teritorijām, kuru vides stāvokli plānojums var būtiski ietekmēt. Turpmāk sniegts novada nozīmīgāko ezeru raksturojums, kurus būtiski ietekmē antropogēnā darbība.

LIELAIS BALTEZERS

Lielais Baltezers (3. attēls) atrodas Garkalnes un Ādažu novados. Tā kopējā platība ir 597,5 ha, vidējais dziļums – 2,7 m. Ezers veidojies Baltijas ledusezera periodā un līdz 20. gs. sākumam bija noslēgts avotu tipa ezers. Pēc 1903. gada tas iekļauts Rīgas ūdensvada un Gaujas - Daugavas ūdensceļa sistēmā. Kopš savienošanas ar citām ūdenstilpēm, tā līmenis pazeminājās par 1,8 m, tādējādi veidojās 50 m un platākas pludmales.

3. attēls

Skats uz Lielo Baltezeru



Lielā Baltezera gultne ir lēzena, galvenokārt, smilšaina, vietām dūņu slānis ir līdz pat 2 m biezs, tā gultni klāj arī nogrimuši koki. Ezera krasta līnija veido ovāla formu, tā kontūra ir maz izrobota.

Ezers pieskaitāms pie hipereitrofa tipa ezeriem, un eitrofikācijas procesiem ir tendence pieaugt. Vēsturiski ezera stāvokli ietekmēja minētā ezera iekļaušana ūdensceļos 20. gs. sākumā un meliorācijas pasākumi padomju gados. Tādējādi kādreizējo tīro pazemes ūdeņu vietā ezera barošanā galveno vietu ieņēma virszemes ūdeņi - Gauja, strauti, meliorācijas grāvji. Padomju gados sākās arī ezera piekrastes apbūve, kas īpaši intensīvi norisinās pēdējās desmitgadēs. Tas savukārt izraisa ezera piesārņošanu ar mājsaimniecību notekūdeņiem un saimnieciskās darbības ūdeņiem. Garkalnes novadā nozīmīgākie operatori, kuru notekūdeņu izplūdes vieta ir Lielais Baltezers ir SIA „Balt Alliance” (rehabilitācijas centrs un viesnīca), kas 2006. gadā novadīja ~ 18,5 tūkst. m³ un SIA „Garkalnes komunālserviss” Priedkalnes NAI, kas 2006. gadā novadīja - 5,2 tūkst. m³ notekūdeņu. Savukārt Ādažu novadā lielākais ezerā novadītais notekūdeņu daudzums ir vairāk kā 13 tūkst. m³, ko novadīja SIA „Rīgas ūdens” Baltezera NAI.

Neattīrītu vai nepilnīgi attīrītu notekūdeņu novadīšana ūdenstilpē izrīsa šādas sekas: ezera pastiprināta aizaugšana, ezera smilšaino dibenu klāj dūņas, ievērojami samazinājušies zivju resursi, novērojama ūdens "ziedēšana" (mikroskopisku augu - aļģu savairošanās) vasaras periodā. Ezerā palikušas tikai dažas publiski pieejamas vietas, kur iespējama atpūta pie ezera. Pēdējos gados ir pasliktinājusies tā apkārtnē iegūtā dzeramā ūdens kvalitāte.

1995. - 1996. gada pētījumi (pēc SIA „Rīgas ūdens” un LR Vides ministrijas pasūtījuma) parādīja, ka ezera ūdens kvalitāte pasliktinās.

Pēdējos gados vietām aktivizējusies ezera palienes uzbēršana, kā rezultātā tiek ietekmēti īpatnējie piekrastes biotopi un palienes plāvas. Tādējādi ezeram tiek radīta papildu piesārņojuma slodze un lokāli mainīts hidroloģiskais režīms.

LANGSTINU EZERS

Langstiņu ezers (4. attēls) atrodas Garkalnes novada centrālajā daļā. Ezera spoguļa laukuma platība ir 35,7 ha, vidējais dziļums – 3,6 m. Ezerdobe veido garenu formu, krasta līnija ir maz robota, tie ir aizauguši, smilšaini, un vietām noskaloti. Ezera ūdens gultne ir smilšaina, austrumu daļā veidojas dūņas un kūdrājs. Ezers tiek klasificēts kā mezoeitrofs; stāvošs ezers. Ezera dienvidos tas ar novadgrāvi savienots ar Upesciema zivju dīķiem.

4. attēls

Skats uz Langstiņu ezeru

Ezera stāvokli nopietni ietekmē Langstiņu ciema apbūve, kas praktiski apņēmusi visu ezera apkārtni. Tā kā ciemam nav centralizētas notekūdeņu savākšanas sistēmas, tad notekūdeņi nonāk gruntsūdeņos un ezerā. Tas rada apstākļus pastiprinātai ezera aizaugšanai un ūdens „ziedēšanai” vasaras mēnešos. Apbūves intensitāte rada problēmas brīvai pieejai pie tā. Nopietns drauds ezera stāvoklim ir ezera austrumu krasta apbūve - tās vajadzībām tika nosusināts ezera ekosistēmu ietekmējošais purvs. Krastu apbūves laikā tiek veikta arī palieņu uzbēršana.

MAŠĒNU EZERS

5. attēls Mašēnu ezers (5. attēls) atrodas Garkalnes novada lejas daļā jeb dienvidrietumu daļā. Tā dienvidrietumos krasts robežojas ar Rīgas pilsētu. Ezera spoguļa platība 34,9 ha, vidējais dziļums – 0,8 m. Mašēnu ezers ir Lielās Juglas un Mazās Juglas sanešu atdalīts deltas veidojums netālu no Juglas ezera. Abus ezerus savieno Juglas upe. Ezera gultne ir sekla, ieapaļa ar niedru sēkļiem. Tas tiek klasificēts kā aizaugošs, ultraeitrofs ezers. Ezers un tā apkārtni ir piemērota vieta zivīm un putniem.

Ezera gultnes padziļināšana un palienes uzbēršana

Ezera krasta līniju veido purvainā josla Juglas upes pusē, ziemeļu daļā – mežainas kāpas, savukārt ziemeļaustrumu ezera pusē atrodas apdzīvota vieta – Upesciems, kur ezera piekraste ir daļēji apbūvēta. Ezera krastu apbūves ietvaros tiek veikti intensīvi ezera padziļināšanas un palienes uzbēršanas darbi. Palielinoties krasta apdzīvotībai, arvien lielāku ietekmi uz ezera ekoloģisko stāvokli atstāj sadzīves notekūdeņi un saimnieciskie ūdeņi, kas tiek novadīti no mājāsaimniecībām.

SUNIŠU EZERS

Ezers (6. attēls) atrodas Garkalnes novada lejas daļā jeb dienvidrietumu daļā. Ezera apkaimē izvietojusies apdzīvota vieta Suniši. Tā spoguļa platība ~ 22,2 ha, vidējais dziļums – 3 m. Ziemeļu daļā pie apdzīvotās vietas Suniši ezera notece tiek regulēta ar slūžu mezglu, turpat atrodas arī noteka uz Lielo Juglu. Ezera krastu līnija ir robota, krasti ir slīpi, lēzeni, vietām uzbērti. Ezera rietumu daļā iestiepjas pussala, tā dienvidu virzienā pāriet garā līcī, ap kuru izveidojusies purvainie.

Sunišu ezers



6. attēls

Gar rietumu un ziemeļu krastu iet lauku ceļš. Plašu ezera apkārtni ieskauj priedulājs. Ezers ir stipri pārveidots, tā krasti apbūvēti, neapbūvēts palicis tikai tā dienvidu krasts. Šī iemesla dēļ ezera krastā praktiski nav pieejamas publiskas atpūtas vietas.

UPESCIEMA ZIVJU DĪKI

Skats uz Upesciema zivju dīkiem



7. attēls

Upesciema zivju dīki (7. attēls) atrodas novada dienvidu daļā un daļēji arī Ropažu novadā. To kādreizējā platība bija 70 ha, pašlaik daļa no tiem ir aizauguši ar krūmiem un aizbērtā apbūvei. Līdz 1993. gadam šeit darbojās Upesciema zivsaimniecība. Daļa teritorijas līdz 2004. gadam bija iekļauta putniem starptautiski nozīmīgo vietu sarakstā (PNV). Pavasara migrācijas laikā dīķos nozīmīgā skaitā pulcējās ziemeļu gulbji.

Ligzdošanas sezonas laikā tika novērots liels dumpis, melnais stārķis, jūras ērglis u.c. Diemžēl pieaugot apbūves teritorijām un atpūtnieku radīto traucējumu dēļ, ligzdojošo un caurceļojošo putnu skaits ir ievērojami samazinājies, un 2004. gadā šī teritorija tika svītrotā no PNV saraksta.

Dīķu ziemeļaustrumu daļa tiek izmantota rekreācijai un makšķerēšanai. Saskaņā ar Garkalnes novada Būvvaldes sniegto informāciju, apmēram 50% no kādreizējās dīķsaimniecības teritorijas paredzēts apbūvēt.

Bez minētajiem ezeriem Garkalnes novadā atrodas arī citi ezeri – Asaru ezers, Buļlezers, Lielais un Mazais Jūgezers, Maku ezers, Melnezers, Sekšu ezers, Lēpītis, Sudrabezers, Vidusezers u.c.

Visu lielāko ezeru teritorijām ir problēmas ar publiskās piekļuves vietām, kas zudušas apbūvējot piekrastes teritorijas. Visu apskatīto ezeru teritorijās lielākā vai mazākā mērā vērojama palieņu uzbēršana apbūves vajadzībām, kas var negatīvi ietekmēt ezeru piekrastes biotopus un ainavu, radīt papildu piesārņojuma slodzi, un izmaina teritorijas hidroloģisko režīmu.

Garkalnes novads nevar lepoties ar bagātu un ainaviski izteiktu **upju tīklu**, tomēr to nozīmi novada attīstībā nevar neņemt vērā. Teritoriju šķērsojošās upes tiek izmantotas saimnieciskām vajadzībām un rekreācijai, tās veicina apdzīvotu vietu veidošanos.

Lai gan novada teritoriju šķērso Daugavas un Gaujas ūdensšķirtne, visas Garkalnes novadu šķērsojošās upes pieder Daugavas baseinam. Nozīmīgākās no tām ir Lielā Jugla un Mazā Jugla (robežojas ar Stopiņu novadu) un Lielās Juglas pieteka Tumšupe, kā arī Krievupe. Tālāk sniegts neliels minēto upju un to problēmu raksturojums.

KRIEVUPE. No kopējā upes garuma (48 km) vairāk kā trešdaļa atrodas Garkalnes novadā. Augštecē tā tek caur priežu siliem, vietumis šķērso osu grēdas. Pirms Garkalnes ciema upe šķērso dabas liegumu „Garkalnes meži”. Garkalnes ciemā upes piekraste apbūvēta. Garkalnē upe izmet līkumu virzienā uz dienvidiem un tālāk tās krastos izvietojusies apdzīvota vieta Makstenieki. Virzienā uz dienvidiem upe lejtecē virzās pa pļavu masīviem un ietek Upesciema zivju dīķos.

Upes ekoloģiskā kvalitāte vērtējama kā augsta, bet negatīvu ietekmi uz to atstāj mazais centralizētai kanalizācijas savākšanas sistēmai pieslēgto māsaimniecību skaits Garkalnes un Makstenieku ciemā. Krievupe ietek Upesciema dīķos. Pašreiz netiek prognozēts, kā pakāpeniskā dīķu aizbēršana ietekmēs Krievupi.

TUMŠUPE. Tumšupe Garkalnes novadā lielākoties tek pa Ropažu novada robežu, izmetot loku Garkalnes novada teritorijā, tā atgriežas Ropažu novada teritorijā un virzienā uz dienvidiem ietek Lielajā Juglā. Upes piekraste gan upes posmā uz robežas ar Ropažu novadu, gan apmēram pusē no upes loka Garkalnes novadā, ir apbūvēta. Upes krastos izvietojusies apdzīvota vieta - Skuķīši - kādreizējā d/s „Vef-Ozoli” teritorija.

Upes ekoloģiskā kvalitāte vērtējama kā laba. Garkalnes novadā tās stāvokli galvenokārt ietekmē Skuķīšu ciema dārzkopības kooperatīvs un privātmājas, jo ciemā nav centralizētas kanalizācijas savākšanas sistēmas.

LIELĀ UN MAZĀ JUGLA. Lielā un Mazā Jugla atrodas netālu no ietekas Juglas ezerā uz Garkalnes novada un Rīgas pilsētas robežas, Mazā Jugla (kopējais garums ir 119 km un baseina platība – 675 km²) saplūst kopā ar Lielo Juglu (garums 60 km, baseins – 951 km²) un veido kopīgu deltu. Lēzeno ieleju dēļ upju tece ir lēna. Upju sanešu materiāla akumulācija raksturīga gan Lielās, gan Mazās Juglas krastos. Vairākos posmos notiek upes gultnes aizsērēšana un dziļuma samazināšanās, bet pavasara palos tā pārplūst, veidojot plašu upes palieni.

Lielā Jugla un Mazā Jugla ir nozīmīgs ekoloģiskais koridors ūdens organismu migrācijai, kā arī šo upju krasti un ielejas ir nozīmīgi sauszemes dzīvnieku un augu izplatībai, kas raksturīgi mitrājiem, lapu koku mežiem un slapjām pļavām.

Upju ekoloģiskā kvalitāte vērtējama kā vidēja. Garkalnes novadā upju stāvokli galvenokārt ietekmē upju krastā esošās privātmājas, kas nav pieslēgtas centralizētai kanalizācijas savākšanas sistēmai.

4. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Uz Garkalnes teritorijas plānošanas dokumentu ir attiecināmi vairāki starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, kas saistīti ar ilgtspējīgu attīstību.

4.1. *Starptautiskie vides aizsardzības mērķi.*

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi parādās noslēgtajās starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības Direktīvās. Vides aizsardzības mērķi ir noteikti Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programmā "Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle", kur galvenie mērķi ir:

- Samazināt siltumnīcas efekta gāzu koncentrāciju atmosfērā līmenī tiktāl, lai neietekmētu izmaiņas klimatā;
- Aizsargāt un atjaunot dabiskās ekosistēmas un apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Eiropas un globālā mērogā;
- Sasniegt tādu vides kvalitāti, ka cilvēka radītais piesārņojums, tai skaitā dažādi starojumi, nepalielina ietekmi vai risku sabiedrības veselībai;
- Nodrošināt, ka atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu patēriņš nerada papildus slodzi videi, un panākt, ka ekonomisko izaugsmi nosaka nevis resursu izmantošanas, bet gan izmantošanas efektivitātes pieaugums.

Garkalnes novada teritorijas plānojumam svarīgi mērķi ir noteikti arī citos dokumentos:

- Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu - Bernes konvencija (1979);
- Konvencija par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi - Ramsāres konvencija (1971);
- Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija. (1972);
- Eiropas Padomes Vispārējā Konvencija par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai. (2005);
- Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992);
- Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – Bonnas konvencija;
- Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību – Biotopu direktīva (1992).

Natura 2000 ir Eiropas Savienības (ES) īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kas tiek veidots visās ES dalībvalstīs. Šāda tīkla izveidi nosaka ES Biotopu direktīva. *Natura 2000* tīklu veido teritorijās, kas ir nozīmīgas dabisko biotopu aizsardzībai un dažādu sugu dzīvotņu aizsardzībai. Šajā tīklā tiek iekļautas arī īpaši aizsargājamās teritorijas putniem, kas ir atbilstošas Putnu direktīvas 79/409/EEK I pielikumā uzskaitīto putnu sugu aizsardzības nodrošināšanai. *Natura 2000* tīklam pievienojas katra ES dalībvalsts ar savu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmu.

Garkalnes novadā kā *Natura 2000* teritorijas ir noteiktas divas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: dabas liegums „Garkalnes meži” un dabas liegums „Lielā Baltežera salas”.

Eiropas Reģionālās plānošanas ministru konferencē ir pieņemtas Vadlīnijas Eiropas kontinenta ilgtspējīgai telpiskajai attīstībai (12. sesija Hannoverē, 2000.gada septembris). Šim dokumentam ir rekomendējošs raksturs, kura mērķis ir definēt telpiskās attīstības politikas pasākumus, ar kuru palīdzību cilvēki visās Eiropas Padomes dalībvalstīs var

sasniegt pieņemamu dzīves līmeni. Atsevišķas šo vadlīniju rekomendācijas ir ņemtas vērā arī izstrādājot Garkalnes novada teritorijas plānojumu.

Šajos dokumentos izvirzītie mērķi veido valstu nacionālās vides likumdošanas pamatus. Tāpēc plānojot vietējo teritoriju izmantošanu, jāvadās pēc nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem.

4.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Latvijas nacionālie vides aizsardzības dokumenti ir vairāki. Tālāk aprakstīti svarīgākie dokumenti, kuri ņemti vērā izstrādājot Garkalnes novada teritorijas plānojuma SIVN.

„Par Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādņēm” (15.08.2002. MK rīkojums Nr. 436) ir dokuments, kas nosaka valsts līmeņa rīcības ilgtspējības nodrošināšanai visās galvenajās tautsaimniecības nozarēs. Ilgtspējīgas attīstības politikas principi vides aizsardzības jomā, kas ņemti vērā izstrādājot Garkalnes novada teritorijas plānojumu, paralēli veicot tā SIVN, ir:

- Latvijai jānodrošina droša un **veselību neapdraudoša vide** pašreizējai un nākamajām paaudzēm;
- Latvijai jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai;
- Latvijai sabiedrībā jāattīsta atbildīga attieksme pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte;
- Latvijai jānodrošina vides jautājumu integrācija un jāattīsta plašs vides politikas līdzekļu pielietojums visās citās nozaru politikās.

„**Nacionālais vides politikas plāns 2004. – 2008. gadam**” ir visaptverošs, stratēģisks un ar citiem atbilstoša līmeņa plāniem integrēts dokuments. Vides politikas plāns nosaka būtiskākās problēmas un vides politikas mērķus nacionālā līmenī, kuri ir aktuāli arī Garkalnes novadam. Zemāk tabulā sniegti Nacionālā vides politikas plānā noteiktie dažādu sfēru vides mērķi, kas ir attiecināmi arī uz Garkalnes novada teritorijas plānojumu, un apskatīta šo mērķu integrācija plānojumā.

Nacionālā vides politikas plāna mērķu integrāciju Garkalnes novada teritorijas plānojumā skatīt 8. tabulā.

Latvijas **Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programmas** (1999.) „uzdevums Latvijā ir veicināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu vienlaikus aizsargājot dabu”. Minētajā programmā ir teikts, ka Latvijā vēl ir saglabājusies liela dabīgo ekosistēmu daudzveidība, tomēr tālāk attīstoties tautsaimniecībai, var sākties strauja daudzu bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgu biotopu platību samazināšanās un pat izzušana atsevišķos valsts reģionos. Lai nepieļautu Latvijā esošās bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, ir izvirzīti šādi mērķi:

- Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību;
- Saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- Saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību;
- Veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
- Nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

8. tabula

Nacionālā vides politikas plāna mērķu integrācija Garkalnes novada teritorijas plānojumā

Nr. p.k.	Mērķis	Mērķu integrācija Garkalnes novada teritorijas plānojumā
1.	Nodrošināt normatīviem un ilgtermiņa mērķiem atbilstošu gaisa kvalitāti, uzlabot to vietās, kur tā nav apmierinoša, īpašu uzmanību veltot ražošanas uzņēmumiem.	Plānojums neparedz iespējas attīstīties tādiem rūpniecības uzņēmumiem, kas varētu radīt būtisku gaisa piesārņojumu. Var prognozēt, ka tūrisma attīstības ietekmē, nedaudz pieaugs autotransporta radītais piesārņojums.
2.	Veicināt ilgspējīgu un racionālu ūdens lietošanu, īpašu uzmanību pievēršot pazemes ūdens resursu saglabāšanai un eitrofikācijas apdraudētiem ezeriem un ūdenstilpēm.	Plānojums nosaka vairākas jaunas apbūves teritorijas, kur plānotās dzīvojamās apbūves ietekmē, palielināsies pazemes ūdens ieguve un novadīto notekūdeņu daudzums. Tomēr plānojumā ir paredzēti pasākumi, kas mazinās šo procesu ietekmi uz vides kvalitāti.
3.	Nodrošināt racionālu, vidi saudzējošu un ilgspējīgu zemes dzīļu izmantošanu.	Plānojumā netiek paredzētas jaunas derīgo izrakteņu ieguves vietas.
4.	Ierobežot atkritumu rašanos un samazināt apglabājamo atkritumu daudzumu, veicinot to pārstrādi vai atkārtotu izmantošanu.	Esošai novada atkritumu apsaimniekošanas sistēmai ir pietiekama kapacitāte, lai tiktu nodrošināta pietiekama atkritumu savākšanas pakāpe jaunajās apbūves un tūrisma infrastruktūras teritorijās. Novadā plānota atkritumu pārstrādes centra izveide.
5.	Teritoriju plānošanā ņemt vērā esošo vides piesārņojumu.	Plānojumā parādītas potenciāli piesārņotās vietas, kā arī netiek radīti tādi priekšnoteikumi, kas varētu radīt jaunas piesārņotas vietas.
7.	Izmantojot plānošanas metodes un saprātīgu zemes apsaimniekošanu, nepieļaut bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un lauku ainavas degradēšanos.	Plānojumā ir izmantoti instrumenti, kas mazina apbūves ietekmi uz vērtīgām lauku ainavām un veicina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos.
8.	Saglabāt meža bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko funkciju kvalitāti klimata un ūdens režīma regulācijā, kā arī augsnes aizsardzībā.	Teritorijas plānojumā netiek paredzētas tādas darbības mežu teritorijās, kas varētu nozīmīgi mazināt to bioloģisko daudzveidību un ekoloģiskās funkcijas.
9.	Nodrošināt vides informācijas izmantošanu un analīzi normatīvo aktu izstrādes un politisku lēmumu pieņemšanas procesā un politikas efektivitātes izvērtēšanā.	Gan izstrādājot novada teritorijas plānojumu, gan vērtējot tā ietekmi uz vidi, plaši tiek izmantota pieejamā vides informācija, kā arī nodrošināta sabiedrības iesaistīšana.

Izstrādājot teritorijas plānojumu, ir ņemti minētie starptautiskie vides aizsardzības mērķi un jāatzīmē, ka Garkalnes novada teritorijas plānojuma esamība ir viens no būtiskākajiem priekšnoteikumiem šo mērķu, it īpaši to, kas saistīti ar dabas vērtību saglabāšanu, sasniegšanā.

5. GARKALNES NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

SIVN procesa uzdevums ir noteikt sagaidāmās izmaiņas vidē, kuras var rasties Garkalnes novada teritorijas plānojuma īstenošanas rezultātā, un izstrādāt pasākumus negatīvo ietekmju novēršanai vai samazināšanai.

Garkalnes novada teritorijas plānojumā ir izvirzīts mērķis, kurā kā prioritātes noteiktas ilgspējīgas attīstības iespējas, saskaņojot saimnieciskās darbības un dabas mijiedarbību, tādējādi radot iedzīvotājiem optimālus dzīves apstākļus un saudzējot pagasta kultūrvēsturisko mantojumu un ainaviskās vērtības.

Noteiktā mērķa īstenošanai definēti apakšmērķi un uzdevumi, kas sadalīti dažādās jomās, kuras novada attīstībā ir būtiskas: novada teritorijas attīstība (dzīvojamā fonda attīstība paralēli ievērojot dabas aizsardzības prasības), saimnieciskās darbības attīstība (uzņēmējdarbības, lauksaimniecības nozares veicināšana un atbalsts tām), transporta infrastruktūras attīstība, kā arī tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstība, kas šobrīd aktuāla ne tikai visā Latvijā, bet arī Garkalnes novadam.

SIVN laikā tiek detalizētas problēmsituācijas teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var ietekmēt. Īpaša vērība pievērsta teritorijām ar paaugstinātu antropogēno slodzi (tai skaitā apzinātas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un to aizsardzības noteikumi, virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas, pazemes ūdens atradnes un to aizsargjoslas, derīgo izrakteņu atradnes).

5.1. *Apbūves teritoriju noteikšana*

Apbūves teritoriju noteikšana ir viens no svarīgākajiem teritorijas plānošanas uzdevumiem. Neplānota būvniecības attīstība veicina haotisku teritorijas attīstību, kā arī negatīvi ietekmē apkārtējo vidi. Apbūves platībām ir jābūt koncentrētām, jo atvieglo pašvaldības un valsts iestāžu iespējas nodrošināt iedzīvotājus ar nepieciešamajiem pakalpojumiem, ļauj daudz efektīvāk sakārtot un uzlabot attīstītas sabiedrības dzīvei nepieciešamo atkritumsaimniecības un ūdenssaimniecības infrastruktūru, nodrošinājumu ar ceļu un inženiertehnisko infrastruktūru u. c.

Novērtējumā tika skatītas teritorijas plānojumā esošās kartes, kurās attēlotā informācija norāda gan patreizējo, gan plānoto izmantošanu, vienlaicīgi skatot arī novada aizsargjoslu karti, kur iezīmētās aizsargjoslas norāda uz normatīvajos aktos noteiktiem aprobežojumiem dažādām darbībām. Tālāk sniegta teritorijas plānojumā izdalīto apbūves teritoriju plānotā izmantojuma veidu analīze.

Teritorijas plānojuma tiešā ietekme uz vidi visvairāk saistīta ar zemes izmantošanas veidu maiņu un pirmkārt jau ar apbūves teritoriju paplašināšanu. Mazākas vai lielākas iespējamās apbūves teritorijas paredzētas visos pagasta ciemos, tomēr visvairāk jaunu apbūves teritoriju, rēķinot attiecībā pret jau esošajām apbūves zemēm, paredzētas Upesciema, Amatnieku, Sunīšu, Bergū, Bukultu, Priedkalnes, Sužu, kā arī Makstenieku, Skuķīšu un Garkalnes ciemos (informāciju par ciemu iedzīvotāju skaitu sadalījumu skatīt 3. tabulā). Tās pārsvarā paredzētas dažāda blīvuma individuālai apbūvei.

Garkalnes novadā **savrupmāju blīvas apbūves teritorijas** pārsvarā ir esošās apbūves vietās (Garkalnē, Maksteniekos, Baltezerā, Bukultos, Priedkalnē, Skuķīšos, Langstiņos u.c.). Jaunas blīvas apbūves teritorijas tiek plānotas brīvajās privātajās zemēs esošajās ciemu teritorijās. Šim apbūves veidam maksimālais apbūves blīvums noteikts 30%, savukārt jaunizveidojama zemesgabala minimālā platība noteikta 0,12 ha savrupmājai un 0,1 ha dvīņu mājām.

Plānojumā tiek minēts, ka ciemi, kuros vēl joprojām izplatīti agrāk - dārziņu kooperatīvi, šobrīd pēc spēkā esošās likumdošanas – apbūves teritorijas, kur minimālā jaunizveidojama zemesgabala platība noteikta 0,12 ha, jātransformē, un to tālākā attīstība tikai kā dārziņiem nav ieteicama. Minēto apbūves teritoriju zemes lietojuma maiņa (paredzot, ka teritorijās tiks veikta dažāda blīvuma apbūve), būs vērtējama pozitīvi, ja šajās teritorijās (gan jaunapbūvējamās, gan jau esošajās) tiks sakārtotas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un atkritumu apsaimniekošanas sistēmas.

Savrupmāju retinātas apbūves teritorijas izvietotas galvenokārt Rīgas pilsētas tuvumā (Upesciemā, Sunīšos, Sužos un Baltezerā, arī Langstiņos un Garkalnē u. c.), privātajās mežainajās zemēs, kur nav pieļaujama blīva apbūve (jāveido lieli zemesgabali, saglabājot maksimāli daudz koku, kuri atrodas virszemes ūdensobjektu tuvumā un pagasta apbūvei neraksturīgu ainavu zonās). Šajās teritorijās maksimālais apbūves blīvums ir 10%, savukārt no jauna veidojamu zemesgabalu minimālā platība noteikta 0,24 ha savrupmājām un 0,12 ha dvīņu mājām.

Plānojuma apbūves noteikumi nosaka, ka gan blīvas, gan retinātas apbūves teritorijām minimālo platību var samazināt līdz 20%, bet ar nosacījumu, ka zemes gabals tiek nodrošināts ar nepieciešamajām inženiertehniskajām komunikācijām un nav pretrunā ar plānojuma apbūves noteikumiem. Jāpiebilst, ka ņemot vērā jau tā intensīvo apbūvi, īpaši ūdenstilpju krastos, lai neradītu negatīvu ietekmi uz ūdenstilpju ekoloģisko stāvokli, minimālās apbūves platības samazināšana nav ieteicama.

Minētajiem zemes izmantošanas veidiem noteiktais maksimālais apbūves blīvums ir 30% (savrupmāju blīvas apbūves teritorijām) un 10% (Savrupmāju retinātas apbūves teritorijām). Šāda dažāda veida apbūves blīvuma atšķirība vērtējama pozitīvi, skatot gan no radītās slodzes uz vidi, gan no ainavas veidošanas viedokļa.

Jāatzīmē, ka daļēji vietās, kur paredzētas minētā veida apbūves teritorijas, ir izveidota ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma, līdz ar to plānotos objektus būs iespējams pieslēgt šīm sistēmām. Savukārt teritorijām, kurām šobrīd ir nepietiekošs nodrošinājums ar ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām (skatīt 4. tabulu, kurā norādīts lielāko ciemu nodrošinājums ar ūdensapgādi un kanalizācijas tīkliem), jārisina iespējas pieslēgties tām.

Kā apbūves teritorijas tiek minētas arī ražošanas, komunālās saimniecības un noliktavu apbūves teritorijas – apbūves noteikumos teikts, ka jaunas ražošanas teritorijas varētu veidoties vienīgi smilšu un grants karjeru zonā pie Vangažu pilsētas robežas, kā arī Garkalnes ciema centrā ap dzelzceļa joslu, blakus jau esošajām ražotnēm. Kā apbūves teritorijas minētas arī **tehniskās apbūves teritorijas**, kas aptver jau esošās atsevišķas tehniskās apbūves teritorijas. Tā kā jaunu šāda tipa apbūves teritoriju izveide novadā nav paredzēta, tad plānotās saimnieciskās darbības tiešo ietekmi uz vidi teritorijas plānojums nemaina.

Gadījumā, ja tiktu veidotas jaunas ražotnes smilšu un grants karjeru zonā pie Vangažu pilsētas robežas, jāņem vērā, ka derīgo izrakteņu atradnes daļa dienviņu pusē atrodas dabas lieguma „Garkalnes meži” dabas lieguma zonā, kur jau minētie 21.10.2008. MK noteikumi Nr. 871 nosaka, ka bez Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas aizliegts veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu, kā arī aizliegts iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvu personiskajām vajadzībām.

Apbūves noteikumos pieļauts, ka jaunas ražotnes varētu veidoties arī Garkalnes ciema centrā ap dzelzceļa joslu, blakus jau esošajām ražotnēm. Šādu apbūvi veicot, jāievēro, lai

netiktu pārsniegti 13.07.2004. MK noteikumos Nr. 597 "Vides trokšņa novērtēšanas kārtība" noteiktie trokšņu līmeņi dažādos diennakts laikos (ja pieļaujamā trokšņa līmenis tiek pārsniegts, jāveic prettrokšņa pasākumu plānošana un ieviešana). Garkalnes novada trokšņu karti skatīt 3. pielikumā.

Līnijbūvju izbūves teritorija – plānojumā izstrādāta ceļu shēma, kurā attēlots pagasta attīstībai nepieciešamais ceļu tīkls, īpaši izcelta Rīgas - Siguldas šoseja (A2), kuru paredzēts pārprojektēt un pārbūvēt, izveidojot nākotnē paralēlos ceļus, lai nodrošinātu pieslēgumus apkārtnē esošajiem ciemiem un topošajām apbūves teritorijām. Ir paredzētas arī rezerves zonas, kurās nākotnē veidot jaunus vairāklīmeņu krustojumus. Līdzīgi paredzēts pārveidot Rīgas apvedceļu Garkalnes pagasta teritorijā (skatīt 70 - 74 dB(A) un 75 dB(A) robežvērtību līnijas kartē 3. pielikumā).

Līnijbūvju izbūves teritoriju attīstības laikā jāievēro ierobežojumi, ko nosaka 13.07.2004. MK noteikumi Nr. 597 "Vides trokšņa novērtēšanas kārtība" (ceļiem un dzelzceļam), kā arī ierobežojumi, kurus nosaka „Aizsargjoslu likumā” (05.02.1997) noteiktās ekspluatācijas aizsargjoslas. Garkalnes novada teritorijas plānojumā inženierkomunikācijām aizsargjoslas noteiktas vadoties no aizsargjoslu noteikšanas metodikas un grafiski attēlotas saskaņā ar Rīgas rajona plānojumu. Noteiktās ekspluatācijas aizsargjoslas maģistrāliem ceļiem - 200 m ārpus apdzīvotām vietām, 30 m apdzīvotās vietās.

Teritorijas ziņā vislielāko novada daļu aizņem dažādas dabas pamatnes teritorijas, kuras tiek iedalītas:

Mežsaimniecības teritorijas - ietilpst SIA "Rīgas meži" un AS „Latvijas valsts meži” pārvaldītie meži, kas aizņem lielāko daļu pašvaldības mežu platību. Būtiski, ka daļa novada meža platību atrodas dabas liegumā „Garkalnes meži”, kam pieņemti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kuri nosaka lieguma funkcionālo zonējumu un individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - ietver sevī Lielā Baltezera salas un liegumu, Bulļu ezera liegumu un jau minēto liegumu „Garkalnes meži”.

Parki, skvēri, zaļās zonas - aptver pagasta ciemu teritoriju dabas pamatnes atkarībā no to izmantojuma. Kapsētas - esošie Jaunciema kapi joprojām paplašinās, kā rezultātā jau ir noteiktas perspektīvās kapu teritorijas blakus esošajiem apbedījumiem.

Rekreācijas zonas - pašvaldības nozīmes - izveidotas gar pagasta ezeriem, upēm un mākslīgajām ūdenskrātuvēm, kur to atļauj dabas apstākļi. Izņēmums ir ezeri, kas atrodas stingra režīma ūdensguves baseina teritorijā (Ven u, Sekīšu ezeri, Sidrabezers). Publiskā pludmale - saglabāta esošā pludmale pie Langstiņu ezera. Jaunas publiskas pludmales jāveido pie Lielā Baltezera uz pašvaldības zemēm.

Ūdeni - šajā kategorijā iekļautas pagasta dabiskās ūdenstilpes - upes un ezeri. Nodrošinātas tauvas joslas brīvai piekļūšanai. Ūdensbūvju teritorijas - ietilpst Upesciema bijušās zivsaimniecības dīķu komplekss, no kura daļa tiek apsaimniekota, daļā notiek dzīvojamo māju un atpūtas objektu izveide.

Garkalnes novada kā viena no nozīmīgākajām dabas vērtībām tiek uzskatīta lielā ezeru un citu ūdenstilpju daudzveidība tā teritorijā. Tādēļ, plānojot apbūvi novada teritorijā, svarīgi ir skatīt to kontekstā ar minēto ūdenstilpju aizsardzības pasākumu ievērošanu. Kā viens no svarīgākajiem likumiem, kas ierobežo plānoto apbūvi ir „Aizsargjoslu likums” (05.02.1997) ar grozījumiem. Tajā noteiktas vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas, kas attiecināmas arī uz Garkalnes novadu. Savukārt "Zvejniecības likums" (12.04.1995.) nosaka,

ka ūdenstilpēm jānosaka arī tauvas joslas - dabiskās tauvas joslas minimālais platums gar privāto ūdeņu krastiem ir 4 m, bet gar pārējo ūdeņu krastiem – 10 m.

Plānojumā noteiktais minimālais virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platums Garkalnes novada ciemu robežās ir ne mazāks kā 20 m vai 50 m (Lielā Baltezers krastā) plata josla katrā krastā, kur to neierobežo esoša likumīgi uzbūvēta apbūve. Papildus Aizsargjoslu likumā noteiktajiem īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumiem 50 m platā joslā gar Lielo Baltezeru aizliegta jebkāda būvniecība, izņemot tauvas joslā atļautās būves.

Veicot apbūvi virszemes ūdensobjekta krastā ar applūstošo teritoriju, jāievēro Aizsargjoslu likuma 7. pants, kas nosaka, ka apbūves ierobežojumi ievērojami ne mazāk kā visas applūstošās teritorijas platumā līdz ūdens līmenim, kā arī likumā noteiktās vides objektu robežas.

Garkalnes novada teritorijā noteikto minimālo virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platumi (avots: Garkalnes novada teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi), norādīti 9. tabulā:

9. tabula.

Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas Garkalnes novadā

Nosaukums	Aizsargjoslas platums metros	
	katrā krastā lauku teritorijā	katrā krastā ciemu teritorijās
Lielā Jugla	100	20
Mazā Jugla	300	20
Krievupe	100	20
Tumšupe	100	20
Gaujas Daugavas kanāls	20 m plata josla katrā krastā ciemu teritorijās	
Lielais Baltezers	Plānojumā plānota 50 m plata josla ciemu teritorijā	
Mazais Baltezers	50 m plata josla ciemu teritorijās	
Langstiņu ezers	20 m plata josla ciema teritorijā	
Mašēnu ezers	20 m plata josla ciema teritorijā	
Sunīšu ezers	20 m plata josla ciema teritorijā	

Garkalnes novadā esošo ūdenstilpju specifikas dēļ, daudzas teritorijas ap ūdenstilpēm tiek pakļautas applūšanas riskam. Aizsargjoslu likuma 37. pants nosaka, ka 10% applūšanas zonā aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus (izņemot likumā noteiktos izņēmumus), šis likuma pants īpaši jāņem vērā, veicot apbūvi Upesciema, Amatnieku un Sunīšu ciemos, kā arī Makstenieku, Skuķīšu un Garkalnes ciemos, jo, spriežot pēc Garkalnes novada aizsargjoslu kartes, tieši šo ciemu teritorijās ir visvairāk platību, kuras pakļautas applūšanas riskam.

Noteikta arī tāda apbūves teritorija kā mazdārziņi, kas ir teritorijas ar pagaidu izmantošanu, u. c. teritorijas, kurām vēl nav noteikts izmantošanas veids - detāli plānojamās teritorijas un turpmākās izpētes teritorijas. Nākotnē, veicot šo teritoriju izpēti un detālos plānojumus, tie ir jāizstrādā tā, lai netiktu pārkāptas Aizsargjoslu likumā un likumā Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktās prasības. Jāievēro arī pārējo likumu un normatīvo aktu, kas ierobežo apbūves veikšanu, prasības. Plānojumā līdz plānošanas pabeigšanai šajās teritorijās atļauta tikai esošā, likumīgi uzsāktā izmantošana, bet pozitīvi vērtējams fakts, ka jebkura jauna būvniecības iecere pirms tās realizācijas nododama publiskajai apspriešanai.

Plānojot un realizējot apbūvi Garkalnes novadā, ir jāievēro arī Aizsargjoslu likuma (ar grozījumiem) prasības, kas attiecas uz ūdens ņemšanas vietām, ievērojot gan ūdens ņemšanas vietas ķīmisko aizsargjoslu, gan virszemes ūdens objekta esošās stingra režīma aizsargjoslas robežas.

Stingra režīma aizsargjoslā aizliegta jebkāda saimnieciskā darbība (t. sk. plānot un īstenot jaunu individuālo un sabiedrisko dzīvojamo apbūvi), izņemot to, kura saistīta ar ūdens ieguvī konkrētā ūdensapgādes urbūmā vai ūdensgūtnē attiecīgo ūdens ieguves un apgādes objektu uzturēšanai un apsaimniekošanai. Savukārt ķīmiskajā aizsargjoslā paredzētās darbības realizēšanai jāveic ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums, kas nozīmē, ka uzsākot paredzēto darbību, lielā daļā Garkalnes novada (teritorija ap Lielo Baltezeru, Langstiņu, Garkalnes, Makstenieku ciemiem u. c.) ir jāievēro noteiktā prasība par sākotnējā IVN procedūras piemērošanu.

Aizsargjoslu likumā tiek noteiktas sanitārās aizsargjoslas, kur Garkalnes novadā tās noteiktas pagasta kapiem (minimums 50 m), Sunīšu viduslaiku kapsētai, kura ir izdalīta kā atsevišķs zemesgabals Mārtiņrožu ielā 59, kadastra Nr. 8060-012-0635, platība 1.1588 ha, un papildus noteikta aizsargjosla 15 m no zemesgabala robežām.

Jāapzinās, ka paredzot jaunas apbūves teritorijas, pieaugs radīto notekūdeņu un atkritumu daudzums. Atkritumu savākšanas un apsaimniekošanas kapacitāti iespējams palielināt saskaņā ar reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā paredzētajiem pasākumiem, bet notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas kapacitāte tiks paaugstināta, realizējot ūdenssaimniecības attīstības projektu novadā. Gan jāatzīmē, ka novadīto notekūdeņu daudzuma pieaugums palielinās slodzi uz apkārtējām ūdenstilpēm, kas var atstāt negatīvu ietekmi uz to ekoloģisko stāvokli. Īpaši atzīmējot Lielā Baltezera piekrastes apbūves ietekmi uz vidi, jo ezers atrodas SIA „Rīgas ūdens” ūdensgūtnes ķīmiskajā aizsargjoslā.

Tā kā Garkalnes novads atrodas Rīgas tiešā tuvumā, tajā aktuāls ir pieprasījums pēc apbūves teritorijām. Plānojumā tiek paredzēta intensīva teritorijas dažāda blīvuma apbūve, kura skars dažādas novada teritorijas. Lai tiktu ievērota viena no plānojumā izvirzītajām prioritātēm ilgspējīgas attīstības iespējas, saskaņojot saimnieciskās darbības un dabas mijiedarbību, veicot plānojumā paredzēto apbūvi, tā jāsaista ar likumdošanā un normatīvos aktos noteiktajām prasībām par dabas vērtību saglabāšanu un aizsardzību.

Lai noteiktu un varētu analizēt apbūves ietekmi uz apkārtējo vidi, zemāk noteikti ietekmes indikatori.

Ietekmes indikatori

- lauksaimniecības un mežu teritoriju platības, kas transformētas apbūvei;
- centralizēti savākto sadzīves atkritumu daudzums;
- centralizēti iegūtā ūdens daudzums no urbūmiem un novadīto notekūdeņu daudzums;
- ekspluatācijā nodotu ēku skaits un to kopējā apbūves platība.

5.2. Tūrisma attīstības ietekmes vērtējums

Garkalnes novada teritorijas plānojumā nav izdalīts atsevišķs teritorijas izmantošanas veids, kas tiktu paredzēts tūrisma attīstībai. Plānotajā izmantošanā ir izdalītas vietējas nozīmes rekreācijas zonas. Šāds teritorijas izmantošanas veids noteikts ap visiem ezeriem, izņemot tos, kuri atrodas stingra režīma ūdensguves baseina teritorijā, un pārējā novada teritorijā – atsevišķos Krievupes krasta posmos, Gāršas ciemā u. c. .

Jāatzīmē, ka šobrīd Garkalnes novadā nav izteiktu tūrisma infrastruktūras un piesaistes objektu, bet novada ainaviskums un esošās dabas vērtības ir novērtētas kā pozitīvs tūrisma izveides aspekts novadā. Saprātīga tūrisma infrastruktūras objektu attīstība ir pozitīvi vērtējama līdzsvarotās ekonomiskās attīstības kontekstā. Jāatzīmē, ka Garkalnes novadā tūrismam nav izteikta sezonāla rakstura. Pieaugot tūristu interesei par šo teritoriju, palielināsies arī antropogēnā ietekme uz vides kvalitāti, tāpēc nepieciešams jau laicīgi organizēt un plānot tūrisma plūsmas.

Ietekmes indikatori	<ul style="list-style-type: none">▪ jaunu tūrisma infrastruktūras objektu skaits;▪ tūristu skaits.
--------------------------------	---

5.3. Ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

Tā kā Garkalnes novadā atrodas divas *Natura 2000* dabas teritorijas (liegumi - „Lielā Baltezera salas” un „Garkalnes meži”), kā arī *Natura 2000* tīklā neiekļauta īpaši aizsargājama teritorija - dabas liegums „Bulļezers”, tad zemāk ir norādītas nozīmīgākās problēmas katrai aizsargājamajai teritorijai. Šī informācija būtu jāņem vērā, plānojot šo teritoriju un arī tām pieguļošo teritoriju izmantošanu.

Dabas liegums „Garkalnes meži”. Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns un īpašie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kuros noteikts lieguma funkcionālais zonējums, kā arī noteikti ierobežojumi darbībām lieguma teritorijā.

Teritorijas plānojums iezīmē potenciālās kūdras un smilts – grants atradnes dabas lieguma nelielā teritorijas daļā un tā tuvumā, tomēr tuvākajā perspektīvā netiek plānota šo atradņu izmantošana.

Teritorijas plānojuma plānotās jeb atļautās izmantošanas kartē netiek paredzēts veikt apbūvi dabas lieguma teritorijā, jāatzīmē, ka lieguma rietumu daļa robežojas ar Garkalnes ciema robežām. Tā kā teritorijas plānojumā paredzēta dažāda veida ciema apbūve vai saimnieciskās aktivitātes tajā, tas var netieši ietekmēt lieguma teritorijā esošās sugu dzīvotnes.

Dabas liegums „Lielā Baltezera salas”. Teritorijas plānojums neparedz darbības, kas tieši varētu mazināt dabas lieguma bioloģiskās daudzveidības vērtības vai kā negatīvi ietekmēt tur atrodošos īpaši aizsargājamus biotopus.

Tomēr tā kā dabas liegumā ietilpstošās salas ir atpūtnieku iecienītas atpūtas vietas, un plānojumā netiek paredzēti pasākumi, lai apmeklētāju plūsmu ierobežotu, tas viennozīmīgi palielinās antropogēno faktoru iedarbību uz lieguma teritoriju, jo līdz ar novada apdzīvotības palielināšanos, prognozējams tūristu skaita pieaugums. Lai mazinātu tūristu skaita pieauguma iespaidu, pašvaldībai savu iespēju un kompetences robežās nepieciešams gādāt par atbilstošas infrastruktūras izvietojumu (informācijas stendi, dabas takas, atpūtas vietu labiekārtošana u. tml.).

Dabas liegums „Bullezers”. Teritorijas plānojums neparedz darbības, kas varētu tieši mazināt dabas lieguma bioloģiskās daudzveidības vērtības vai kā citādi negatīvi ietekmēt tur atrodamās īpaši aizsargājamā augu sugas. Tomēr tā kā ezera krasta apkārtnē teritorijas plānojumā paredzēta kā vietējas nozīmes rekreācijas zona, tad šeit, līdzīgi kā dabas liegumā „Lielā Baltezera salas”, negatīvu ietekmi uz vidi un lieguma ekosistēmām varētu atstāt nekontrolēta atpūtnieku plūsma.

Kopumā vērtējot, plānojums neradīs negatīvu ietekmi uz novada aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem, ja tiks ievērotas likumdošanā noteiktās prasības to aizsardzībai. Šo teritoriju aizsardzību sekmē 06.06.2006. MK noteikumi Nr. 455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*)”, kas nosaka, ka visas darbības, kas tiks realizētas *Natura 2000* tīklā esošā ĪADT ir pakļautas IVN procedūrai.

5.4. Problēmas, neīstenojot teritorijas plānojumu.

Lai gan Garkalnes novadam ir spēkā esošs teritorijas plānojums (ar daļēju ierobežojumu), tomēr jaunā teritorijas plānojuma neīstenošana radīs problēmas turpmākai novada teritorijas saprātīgai attīstībai un izmantošanai, līdz ar to radot negatīvu ietekmi uz vides kvalitāti. Kā būtiskākās problēmas, neīstenojot izstrādāto teritorijas plānojumu, jāmin:

- Neregulētas būvniecības un apbūves teritoriju attīstības negatīva ietekme uz vides kvalitāti (vietu apbūve, kur būvniecība nav pieļaujama vai nav ieteicama, konfliktu starp sabiedrības un atsevišķu personu interesēm nerisināšana par ūdenstilpņu piekrastes zonu apbūvi un rekreācijas zonas samazināšanu);
- Nesakārtota atkritumu savākšanas un ūdenssaimniecības sistēma un līdz ar to, piesārņojuma līmeņa paaugstināšanās;
- Mežu kā vienota dabas kompleksa degradācija, turpinoties mežu transformēšanai par apbūves teritorijām, un iespēju samazināšanās tos izmantot rekreācijai;
- Smilts – grants karjeru izveidošana vietās, kur tas var atstāt negatīvu ietekmi uz ūdens resursiem un ainaviskajām vērtībām;
- Ainavisko vērtību degradēšana dabas liegumos un ezeru apkārtnēs (kā vienu no būtiskākajiem iemesliem vēl bez apbūves veikšanas, minot neregulētu tūrisma plūsmu);
- Teritorijas nelīdzsvarota attīstība. Plānojuma neesamība negarantē reģiona teritorijas ilgtspējīgu attīstību.

Tā kā Garkalnes novada attīstību lielā mērā veicina Rīgas pilsētas tuvums un novada ainaviskās vērtības, tad, attīstoties ekonomiskajai situācijai, neizbēgami pieaugs iedzīvotāju (tūristu, dzīvesvietu meklētāju u.c.) interese par šo teritoriju, kas saistāma ar pieaugošu antropogēno ietekmi uz vides kvalitāti. Izstrādātais plānojums ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, kā šīs problēmas un iespējamos riskus var novērst vai mazināt.

5.5. Ietekmes uz vidi novērtējuma apkopojums

10. tabula

Ietekmes uz vidi novērtējuma apkopojums

Plānojuma darbība	Ietekme	Ilgums		Tīša/ netīša ietekme	Plānojumā paredzētie un ieteicamie pasākumi ietekmes samazināšanai
		Īstermiņa	Ilgttermiņa		
		P - pozitīva			
		N - negatīva			
Jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju paredzēšana	Ūdens ieguves un novadīto notekūdeņu daudzuma pieaugums		N	T	Apbūves teritorijas, pamatā, tiek paredzētās vietās, kur ir esošas centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas, vai arī tādas tiek plānotas.
	Radīto atkritumu apjoma pieaugums	N	N	T	Diferencēta minimālā jaunizveidojamā zemesgabala platība apbūves teritorijām, atšķirībā no tā vai tiek nodrošināti centralizēti komunālie pakalpojumi, vai netiek.
	Ūdenstilpju krasta zonu apbūve		N	T	Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība pašvaldībā. Apbūvējot ūdenstilpju piekrastes zonu, ievērot Aizsargjoslu un Zvejniecības likumā noteiktās robežas, kur nedrīkst veikt apbūvi, kā arī kanalizācijas sistēmu sakārtošana, lai vidē nenonāktu neattīrīti notekūdeņi.
Tūrisma attīstības teritoriju paredzēšana	Palielinās tūrisma izraisītā antropogēnā slodze		P	N	Tūrisma attīstības teritorijas un to atļautā izmantošana plānota tā, lai tiktu mazināta tūrisma plūsmas ietekme uz vides kvalitāti un infrastruktūras objekti un tur paredzētās darbības negatīvi neietekmētu ainaviskās vērtības. Īpašu vērību pievēršot tūrismu plūsmas regulācijai ĪADT.

Plānojuma darbība	Ietekme	Ilgums		Tieša/ netieša ietekme	Plānojumā paredzētie un ieteicamie pasākumi ietekmes samazināšanai
		Īstermiņa	Ilgttermiņa		
		P - pozitīva			
		N - negatīva			
Dabas liegumu veidošana, uzturēšana	Tiek nodrošināta aizsargājamo biotopu vietēja, nacionāla un starptautiska līmeņa aizsardzība		P	T	Jāparedz pasākumi to uzturēšanai, lai saglabātos esošie biotopi.
KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS:	Kopumā plānojums izstrādāts, iespēju robežās, maksimāli ņemot vērā ilgtspējīgas attīstības principus. Tas ir zināms kompromiss starp zemes īpašnieku un komersantu interesēm un īpaši aizsargājamo dabas un vērtīgo ainavas teritoriju vērtību aizsardzības principiem. Tomēr lielāka vērība būtu jāpievērš ūdenstilpju piekrastes apbūvei un tās radītajai ietekmei uz vidi.				

6. RISINĀJUMI BŪTISKĀKO IETEKMJU UZ VIDI SAMAZINĀŠANAI

Jebkurā plānošanas dokumentā var izdalīt divu veidu pasākumu grupas, kas var mazināt šī plānojuma dokumenta ietekmi uz vidi. Pirmo pasākumu grupu veido prasības, kurus nosaka spēkā esošie normatīvie akti un dažāda līmeņa institūciju izvirzīto nosacījumu ievērošana. Otro grupu veido plānojuma izstrādes gaitā izstrādātie pasākumi, kas noteikti, lai mazinātu ietekmi uz vidi.

Pamatā attiecībā uz teritorijas plānojumu izstrādi, jāņem vērā tie normatīvie akti, kas regulē teritorijas plānošanas, būvniecības un vides aizsardzības jautājumus. Kā vieni no svarīgākiem šīs grupas pasākumiem būtu minami: apbūves blīvuma un brīvās teritorijas noteikšana; aizsargjoslu iezīmēšana, detālplānojumu izstrādes teritoriju paredzēšana, zemesgabalu sadalīšanas ierobežojumi u.c. dažādi noteikumi katram zemes izmantošanas veidam. Šie ir pasākumi, kuri saskaņā ar normatīvajiem aktiem tiek iestrādāti plānojumos. Savukārt ar plānojumu var paredzēt vēl dažādus pasākumus, kas tieši vai netieši samazina ietekmi uz vidi. Piemēram, ražošanas teritoriju noteikšana atstatus no blīvi apdzīvotām vietām, apbūves slodzes samazināšana ūdens objektu vai piekrastes tuvumā, jauktas izmantošanas teritoriju noteikšana. Tikai normatīvu ievērošana teritorijas plānojuma izstrāde, sasaistē ar plānotāju rīcībā esošo instrumentu izmantošanu saprātīgu zemes izmantošanas veidu noteikšanā, var dot vēlamo rezultātu novada ilgtspējīgai attīstībai.

Garkalnes novada teritorijas plānojumā paredzēti šādi pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanai:

1) Pasākumi ietekmes uz vides kvalitāti un ainavas samazināšanai:

Plānojums paredz blīvas dzīvojamās apbūves teritorijas apdzīvotās vietās, kur iespējams perspektīvā nodrošināt centralizētu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu, savukārt vietās, kur tas netiek nodrošināts, tiek noteikta lielāka minimālā jaunizveidojamā zemesgabala platība.

2) Aizsargjoslu noteikšana:

Teritorijas plānojumā noteiktas aizsargjoslas saskaņā ar esošajiem normatīvajiem aktiem, t.i. "Aizsargjoslu likuma" (11.07.1997), atbilstošajām aizsargjoslu noteikšanas metodikām un citiem normatīvajiem aktiem, kas regulē aizsargjoslas. Novada teritorijā tiek izdalīti šādi aizsargjoslu veidi:

- Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas;
- Eksploatācijas aizsargjoslas;
- Sanitārās aizsargjoslas.

Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst negatīvās antropogēnās darbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas.

3) Detālplānojumu izstrādes teritoriju noteikšana:

Detālplānojumi izstrādājami visos gadījumos, kad to nosaka „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” vai citi normatīvie akti, kas reglamentē detālplānojumu izstrādes nosacījumus un kārtību. Kā prioritārās detālplānojumu teritorijas tiek noteiktas visas ciemu teritorijas un jaunās apbūves teritorijas ārpus ciemiem.

Lai samazinātu vai novērstu iespējamās ietekmes uz vidi, ko varētu radīt plānošanas dokuments, iespējams realizēt dažādus pasākumus un izvēlēties dažādus risinājumus vēl bez tiem pasākumiem, kuri paredzēti un ieviesti teritorijas plānojumā.

5. sadaļā minētās iespējamās ietekmes uz vidi ir iespējams novērst vai samazināt, ievērojot dažādus nosacījumus, kuri ir izklāstīti zemāk izdalītajās jomās:

1) Dažāda blīvuma apbūves veikšana un tās ietekme uz vidi:

- Katram grafiskajā daļā plānotajam izmantošanas veidam jābūt noteiktai konkrētai atļautajai izmantošanai apbūves noteikumos:
 - a) Nevar grafiskajā daļā būt paredzēts tāds izmantošanas veids, kura atļautā izmantošana netiek noteikta apbūves noteikumos;
 - b) Atļautajai izmantošanai jābūt konkrētai, piemēram, mežu zemēs nevar tikt paredzēta lauksaimnieciskā darbība, vai rūpniecības zonā dzīvojamā apbūve;
- Vēlams diferencēt jaunizveidojama zemesgabala minimālo platību un maksimālo apbūves blīvumu mazstāvu apbūves teritorijās pie ezeriem un ciemu centros, kā arī ciema centros un ciema perifērijā;
- Izskatīt iespēju apbūves noteikumos paredzēt normu, ka „problēmvietās” jauna dzīvojamā vai sabiedriskā apbūve nav pieļaujama bez lokālas kanalizācijas ūdeņu attīrīšanas vai pieslēguma centralizētai sistēmai (izņēmuma kārtā būvniecība būtu pieļaujama vietās, kur teritorijas plānojuma periodā tiek projektēti un ieviesti ūdenssaimniecības attīstības projekti);
- Lai plānotās apbūves realizācijas laikā netiktu palielināts atkritumu nesankcionētas nonākšanas vidē risks, plānojumā lielāka vērība ir jāpievērš atkritumu apsaimniekošanas sistēmas sakārtošanai, to attiecinot uz dažādu atkritumu veidu apsaimniekošanu, iespējam tos nodot apsaimniekošanai, atkritumu pārstrādes iespējām u. tml. ;
- Plānojot attīstību ezeru tuvumā, jārisina problēmas ar publiskās piekļuves vietām, bet palienes uzbēršana jāizvērtē atsevišķi katram zemesgabalam;
- Veicot apbūvi teritorijās, kuras pakļautas applūšanas riskam, ievērot Aizsargjoslu likuma 37. pantu, kas nosaka, ka 10 % applūšanas zonā aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus (izņemot likumā noteiktos izņēmumus);
- Lai plānotā savrupmāju būvniecība ciemos, kur paredzēta intensīva apbūve virszemes ūdensobjektu krastos, neradītu būtisku ietekmi, detālpļānošanas un projektēšanas posmā jāparedz pasākumi, kas nepieļauj virszemes ūdensobjektu hidroloģiskā režīma un ūdens kvalitātes stāvokļa būtiskas izmaiņas;
- Iespēju robežās neparedzēt jaunas apbūves īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un projektēto automaģistrāļu tuvumā;
- Neveidot blīvas vienlaidus apbūves teritorijas, saglabāt zaļās zonas, kas mijās ar apbūves teritorijām;
- Apbūvējot Lielās un Mazās Juglas upju krastus, jāņem vērā to ūdensteces īpatnības, kad pavasara palos pārplūst upju krasti, veidojot plašu upes palieni. Tāpēc saimnieciskā darbība nav jāizvērš upju palienēs, pirmajā virspalu terasē un upju gultnes līkumojošajos (meandrējošajos) posmos;

- Precizējot virszemes ūdensobjektu krastu aizsargjoslu un plānojot šo teritoriju izmantošanu un apsaimniekošanu, jāņem vērā gan rekreācijas, gan dabas aizsardzības intereses.

2) Dabas teritoriju un rekreācijas zonu apsaimniekošana un aizsardzība:

- Garkalnes novadā teritorijas plānojumam, kā vienu no risināmiem uzdevumiem, vajadzētu noteikt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu *Natura 2000* teritoriju kontekstā, izstrādājot teritorijas aizsardzību nodrošinošu metodiku, kā arī izstrādāt kontroles mehānismu, kas nodrošinātu tās īstenošanas kontroli;
- Gadījumā, ja paredzētā darbība var būtiski ietekmēt ĪADT, kas iekļautas *Natura 2000* tīklā, tad saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (14.10.1998.) 4.1 panta 3. punktu jāveic IVN *Natura 2000* teritorijā;
- Lai īstenotu biotopu un sugu labvēlīgu aizsardzību, jāņem vērā visi vides aspekti (gaiss, ūdens, augsne, teritorija), kas ietekmē teritorijā esošos biotopus un sugas;
- Lai nodrošinātu esošo vērtīgo biotopu un īpaši aizsargājamo augu un rekreācijas zonu aizsardzību un to vērtību nenoplicināšanu, nepieciešams tās labiekārtot (braucamo ceļu noslēgšana, gājēju celiņu ierīkošana, dabas taku izveide u. tml.) un izstrādāt risinājumus un rekomendācijas apmeklētāju plūsmas regulēšanai - taku tuvumā izvietot informatīvos standus ar informāciju, piemēram, par dabas vērtībām dabas takas teritorijā, aizliegtajām un atļautajām darbībām tajās, ierīkot atpūtas vietas ar ugunsgrābekļa vietām, neaizmirstot par šo vietu apsaimniekošanu;
- Plānojot mežu apsaimniekošanu, nav pieļaujama to pārmērīga izretināšana, lai būtiski netiktu bojāta mežu ainaviskā vērtība un dabiskās dzīvotnes tajos.

7. IESPĒJAMO PLĀNOJUMA ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS

Ietekmes novērtēšanas procesā izvērtējami iespējamie (plānošanas dokumenta izstrādes gaitā izvirzītie) alternatīvie risinājumi, tai skaitā, ja iespējams izvirzāmi alternatīvie risinājumi, kuri varētu samazināt konstatētās iespējamās plānošanas dokumenta īstenošanas negatīvās ietekmes uz vidi.

Garkalnes novada teritorijas plānojuma izstrādes laikā ekspertu attīstības priekšnosacījumu vērtējums un SVID analīzes rezultāti nav viennozīmīgi, tie arī ne vienmēr atbilst iedzīvotāju un investoru pirmās sabiedriskās apspriešanas procesā izteiktajām vēlmēm. Pēdējās bieži konfliktē arī savstarpēji, ieteicot nesavienojamus viena vai otra apbūves gabala vai plašākas teritorijas izmantošanas veidus.

Garkalnes novada teritorijas plānotā izmantošana ir pašvaldības ilgtspējīgas attīstības telpiskais instruments, kurš tiek piedāvāts teritorijas turpmākajiem 12 gadiem (2009. – 2021. gads). Lai parādītu plašākai sabiedrībai dažādo priekšlikumu atšķirības, kā arī, lai iegūtu novada politiku akceptu novada teritorijas turpmākās izmantošanas priekšlikumiem, plānotai izmantošanai izstrādes gaitā tika izvirzīti trīs iespējamie alternatīvie varianti par novada attīstību (skatīt Garkalnes novada teritorijas plānojuma 2009. – 2021. gadam 9.1., 9.2., 9.3. attēlus, kuros attēlotas teritorijas plānotās izmantošanas kartes).

1) Garkalnes novada teritorijas plānotās izmantošanas 1. alternatīva

Teritorijas izmantošana notiek saskaņā ar katra apbūves gabala īpašnieka/ lietotāja izteikto vēlmi, ja tādas nav – atbilstoši esošajai izmantošanai.

Šajā alternatīvā, tiek noteikti telpiskās attīstības areāli, kuri veido „lupatu dekļīša” efektu- to raksturo sadrumstalota apbūves kvartālu telpiskā struktūra, nepamatota dažādu apbūves veidu mija, kur trūkst publiskai izmantošanai paredzētu platību. Turklāt izkaisīta apbūves attīstība aprūtinā infrastruktūras ieviešanu apbūvei paredzētajās teritorijās - ir jāizvērtē ciemu un nomalēs esošo apdzīvoto vietu iespējas pieslēgties ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām. Pieņemot, ka novadā tiktu attīstīti tikai Pierīgas tuvumā esošie ciemi, novārtā var tikt atstāta daļa pārējo apdzīvoto vietu, kas var veidot situāciju, ka netiks sekmīgi attīstītas ūdenssaimniecības un kanalizācijas novadīšanas sistēmas, kuru nesakārtotība ir viens no būtiskākajiem risinājumiem jautājumiem Garkalnes novadā.

Sekas: novada ciemu apbūves tālākā attīstība līdzšinējā „atlūzu ciematū”, t.i. vietu, kurām nav savas sejas, sabiedriskā centra un kopīgi lietojamas publiskās ārtelpas atbilstošas tehniskās infrastruktūras, veidā.

2) Garkalnes novada teritorijas plānotās izmantošanas 2. alternatīva

Plānotā izmantošana attiecas uz visiem tiem ciemiem, kuros paredzēta apbūve - Priedkalnē, Bukultos, Baltezerā, Sužos, Bergos, Upesciemā, Amatniekos, Sunīšos, Langstiņos, Maksteniekos un Garkalnē u. c..

Prioritāte – esošo ciemu teritorijas izmantošanas intensifikācija:

- Apbūves paplašināšana ar daudzdzīvokļu mājām, nepārsniedzot 3 - stāvu augstumu;
- Apbūvēto teritoriju ietverto mežu nogabalu aprīkošana rekreācijai (mežaparki, bērnu rotaļu laukumi).

Plānotās izmantošanas izstrāde rada priekšnoteikumus, lai novada attīstības laikā, veicot jebkādu apbūvi vai saimniecisko darbību, tiktu piemēroti vides aizsardzības normatīvie akti, tiktu risinātas problēmas aizsargjoslu piemērošanā un ievērošanā, dabas resursu ieguvē un citās valsts un pašvaldības pārraudzībā esošajās jomās, it īpaši, uzsākot jaunu vai paplašinot esošo paredzēto darbību. Esošo ciemu robežas tiek paplašinātas tikai atsevišķos īpaši pamatotos gadījumos.

Alternatīvā iestrādātas galvenās vadlīnijas novada turpmākai attīstībai - kompakta zemes izmantošana apbūvei, kas rada optimālus priekšnosacījumus „atlūzu ciematu” izveidei par labiekārtotām urbānām teritorijām.

3) Garkalnes novada teritorijas plānotās izmantošanas 3. alternatīva.

Prioritāte – priekšnosacījumu radīšanai „lielo” investoru ieceru īstenošanai. Paredzēts apgūt ekstensīvai viengīmenes ēku apbūvei mežu platības starp Upesciemu un Maksteniekiem, Līņezera apkārtnē.

Šajā alternatīvā liela daļa novada teritorijas tiek atvēlēta dažāda blīvuma un veida izbūvēm, šīs teritorijas definējot kā telpiskās attīstības areālus. Atšķirībā no 2. alternatīvas, šajā variantā kā telpiskās attīstības areāli tiek noteiktas daudz plašākas teritorijas. Plānojumā minēto areālu robežas iezīmētas ap gandrīz visiem lielākajiem virszemes ūdensobjektiem novada teritorijā - apbūves rezultātā tiktu radīta milzīga slodze to ekosistēmām, jo tām būtu apgrūtināta pašattīrīšanās iespēja. Šo teritoriju apbūve būtu iespējama tikai tad, ja tiktu transformēta liela daļa lauksaimniecības un mežsaimniecības zemju, turklāt 3. alternatīvas plānotajā izmantošanā kā telpiskās attīstības areāli noteiktas teritorijas, kas atrodas dabas lieguma „Garkalnes meži” ziemeļaustrumu daļā, kur lieguma īpašie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nosaka saimnieciskās darbības ierobežojuma zonas.

Rezultātā tiek apdraudēta teritorijas ilgtspēja, īpaši Rīgas pazemes ūdensgūtnu atjaunošanās process, kuru nodrošina meža masīvu pastāvēšana Pierīgā.

Plānotajā izmantošanā minēto apstākļu kopums, kas tika secināti paredzētās attīstības SIVN procesā, nosaka to, ka šīs alternatīvas realizācija Garkalnes novada teritorijas attīstībai nav vēlama un piemērojama.

Garkalnes novada attīstība tiek plānota ilgtermiņā uz 12 gadiem, tas ir laika posms, kurā Garkalnes novada pašvaldība paredzējusi īstenot teritorijas plānojumā izvirzīto mērķi - veicināt novada ilgtspējīgas attīstības iespējas, veidojot savstarpēji izdevīgu cilvēku saimnieciskās darbības un dabas mijiedarbību, radot pagasta iedzīvotājiem optimālus dzīves apstākļus un saudzējot pagasta kultūrvēsturisko mantojumu.

Vadoties pēc novada teritorijas plānojumā izvirzītā mērķa, kur paredzēta tiek visu triju jomu - ekonomiskās, sociālās un vides mijiedarbība un ilgtspējīga attīstība, tiek secināts, ka vislabāk šie nosacījumi iestrādāti teritorijas plānotās izmantošanas 2. variantā.

Plānotās izmantošanas 2. variants ir izstrādāts, ņemot vērā gan normatīvo aktu prasības, gan starptautiskos, nacionālos un novada vides aizsardzības mērķus. Līdz ar to tajā paredzēto darbību realizācija ir uzskatāma par piemērotāko alternatīvu pie nosacījuma, ka tiek realizēti 6. sadaļā aprakstītie risinājumi ietekmju samazināšanai un 8. sadaļā paredzētie kompensēšanas pasākumi.

8. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 10. nodaļas 43. pantu „paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklam”.

Kritēriji, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi *Natura 2000* tīklam, kā arī kādi kompensējošie pasākumi var tikt piemēroti, un to piemērošanas kārtība ir noteikta 18.07.2007. MK noteikumos Nr. 594 „Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai”.

Noteikumos teikts, ka kompensējošie pasākumi *Natura 2000* teritoriju tīklam var būt jaunas *Natura 2000* teritorijas izveidošana tiešā ietekmētās *Natura 2000* teritorijas tuvumā vai citur Latvijas Republikas teritorijā, kā arī sugas vai biotopa atjaunošanas pasākumi citās esošajās *Natura 2000* teritorijās, kuras nav izveidotas paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta ietekmētās sugas vai biotopa aizsardzībai.

Garkalnes novada teritorijas plānojums neparedz darbības, kas tieši negatīvi ietekmēs vides kvalitāti un vērtīgās dabas teritorijas. Teritorijas plānojums ir izstrādāts balstoties uz prasībām, ko izvirza normatīvie akti un vides aizsardzības valsts institūcijas. Līdz ar to specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi teritorijas plānojumā nav paredzēti.

9. IESPĒJAMĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” ar jēdzienu **pārrobežu ietekme** tiek saprasta jebkura paredzētās darbības izraisīta ietekme teritorijā, kas pakļauta ietekmētās valsts jurisdikcijai, ja šīs ietekmes fiziskais cēlonis pilnībā vai daļēji atrodas Latvijas jurisdikcijā esošā teritorijā.

Garkalnes novadam nav robežas ar kādu citu valsti, kā arī tas neatrodas tiešā citas valsts tuvumā. Turklāt novadā nav un netiek plānota tāda rūpniecības attīstība, kas pat pie noteiktiem klimatiskiem faktoriem, kā arī ņemot vērā fiziogēogrāfisko izvietojumu, varētu radīt pārrobežu ietekmi.

10. PASĀKUMI TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS MONITORINGAM

Lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, Vides pārskatā iepriekš neparedzētu ietekmi uz vidi, kā arī, ja nepieciešams, izdarītu grozījumus plānojumā, pašvaldība, ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja atzinumu par Vides pārskatu, veic plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringu.

Monitoringam var izmantot valsts statistikas datus un informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu. Jāatzīmē, ka Garkalnes novada teritorijā un tās tuvumā nav valsts vides monitoringa stacijas. Līdz ar to, ņemot vērā arī, ka valsts monitoringa novērojumu rezultātus grūti interpretēt teritorijas plānojuma ietekmes uz vidi novērtējumā, ieteicams monitoringam izmatot **Vides pārskata 5. sadaļā minētos teritorijas plānojuma ietekmes uz vidi indikatorus.**

Garkalnes novada teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringam tiek piedāvāti vēl šādi papildus indikatori:

- centralizētai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām pieslēgto mājsaimniecību skaits;
- centralizētā atkritumu savākšanā iesaistīto mājsaimniecību skaits;
- saņemto sūdzību par vides kvalitāti un piesārņojumu skaits;
- pašvaldības finansējums vides infrastruktūras objektu izbūvei gadā;
- pilsētas iedzīvotāju skaita pieaugums gada laikā;
- „dabas pamatnes” teritoriju platība;
- izsniegto būvatļauju skaits gadā.

Šī novērtējuma veikšanai tiek izmantoti gan monitoringa, gan novērojumu, gan statistikas dati, kā arī dažādu ekspertu veikto pētījumu rezultāti, lai iegūtu vispusīgu priekšstatu par vides stāvokļa izmaiņām novadā un teritorijas plānojuma īstenošanas efektivitāti.

Normatīvie akti nenosaka, ka monitoringa ziņojums jā sagatavo katru gadu, tomēr, lai iegūtu pilnīgu un korektu informāciju par teritorijas attīstību un tā ietekmi uz vidi, dati būtu jā vāc katru gadu vai ar noteiktu periodiskumu, piemēram, reizi trijos gados. Šāda regulāra monitoringa veikšana ļaus novērtēt plānojumā paredzēto pasākumu izpildi un to efektivitāti, kas dos iespēju izvērtēt, kā plānotie un realizētie pasākumi ir ietekmējuši vides stāvokli novadā.

Nepieciešamības gadījumā par monitoringa veikšanu var konsultēties ar Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi un Vides pārraudzības valsts biroju.

11. KOPSAVILKUMS

Vides pārskats ir „Garkalnes novada teritorijas plānojuma 2009. - 2021. gadam” stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) sastāvdaļa, kura mērķis ir teritorijas plānojumā paredzēto darbību un teritorijas izmantošanas ietekmes uz vidi analīze.

SIVN procedūra paredzēta likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējums” un tā veikšanas kārtība noteikta ar 23.03.2004. MK noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Garkalnes novada teritorijas plānojumam SIVN procedūra piemērota ar Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu ar mērķi izvērtēt plānošanas dokumentā ietvertu risinājumu atbilstību *Natura* 2000 teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas prasībām un izvēlēties tos alternatīvos risinājumus, kas nerada negatīvu ietekmi uz vidi, izstrādāt optimālus priekšlikumus nelabvēlīgās ietekmes uz vidi novēršanai vai samazināšanai, kā arī iesaistīt sabiedrību plānošanas dokumenta izstrādē un lēmuma pieņemšanā.

Vides pārskatu Garkalnes novada teritorijas plānojums sagatavots vides konsultāciju uzņēmumā *SIA "VSKB Vide"* un tas ir izstrādāts saskaņā ar likumu “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK noteikumiem Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī ņemot vērā konsultāciju ar Vides pārraudzības valsts biroju.

Garkalnes novada teritorijas plānojuma mērķis ir iedibināt tādu teritorijas izmantošanu, kas radītu priekšnosacījumus ilgtspējīgas, ekoloģiski, ekonomiski un sociāli labvēlīgas dzīves vides izveidei/ pastāvēšanai, atbilstu Garkalnes novada iedzīvotāju vairākuma interesēm un nodrošinātu iespēju pašvaldībai pildīt ar likumu noteiktās pašvaldības un arī specifiskās Pierīgas areāla funkcijas. Lai īstenotu pieņemto mērķi, ir izvirzīti galvenie uzdevumi šādās jomās:

1. Cilvēkresursu (cilvēkkapitāla) attīstīšana;
2. Sakoptas, drošas un veselīgas dzīves vides veidošana;
3. Saimnieciskā attīstība;
4. Ilgtspējīga telpiskā attīstība.

Garkalnes pagasta teritorijas plānojums ir izstrādāts saskaņā ar LR MK 19.10.2004. noteikumu Nr.883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”. Tas ietver pagasta attīstības iespējas laika periodam līdz 2019.gadam.

Garkalnes novada teritorijas plānojums 2009. - 2021. gadam sastāv no 4 sējumiem:

1. sējums – Paskaidrojuma raksts - Garkalnes novada teritorijas esošā izmantošana un plānojuma risinājumi;
2. sējums – Garkalnes novada teritorijas plānotā izmantošana un apbūves noteikumi;
3. sējums – Garkalnes novada teritorijas plānojuma izstrādes nosacījumi, atzinumi un skaidrojošie materiāli;
4. sējums – Garkalnes novada teritorijas plānojuma sabiedriskās apspriešanas materiāli.

Garkalnes novads atrodas Rīgas rajona ziemeļaustrumu daļā. Novadā atrodas 2 *Natura* 2000 īpaši aizsargājamas dabas teritorijas – dabas liegumi „Garkalnes meži” un „Lielā Baltezers salas”. Novadā atrodas arī dabas liegums „Buļļezers”, kas nav iekļauts *Natura* 2000 īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā.

Nozīmīgākās vērtības novadā ir esošie mežu un ūdenstilpju resursi. Tie ir būtiski ainaviskās

un rekreatīvās jeb atpūtas vērtības veidojošie elementi novadā. Liela loma novada attīstībai ir arī Rīgas pilsētas tuvumam.

Iespējamās ietekmes uz vidi

Tālāk tiek minēti būtiskākie faktori, kuri var atstāt ietekmi uz vidi:

1. Autoceļa A2 attīstība, kas ietvers autoceļa infrastruktūras uzlabošanu un arī vairāku apvedceļu, pievedceļu un nobrauktuvju izbūvi, kā rezultātā iedzīvotāji tiks pakļauti vēl lielākam satiksmes kustības radītajam trokšņa diskomfortam;
2. Ūdenstilpņu applūdumu zonu apbūve, meža teritoriju transformācija un apbūve;
3. Dabas liegumu teritoriju apbūve netiek paredzēta, tomēr ietekmi uz vidi var atstāt meža teritoriju samazināšana, veicot meža zemju transformāciju;
4. Paredzama smilts - grants ieguve dabas lieguma "Garkalnes meži" (*Natura 2000* teritorija) tiešā tuvumā, kas var apdraudēt dabas liegumā esošās dabas vērtības;
5. Rūpnieciskās, noliktavu un komunālās saimniecības objektu apbūves teritorijas netiek plānotas vai tiek plānotas vietās, kur šāda apbūve jau pastāv.

Šobrīd Garkalnes novada teritorija dalās: dažāda veida apbūves teritorijās, lauksaimniecībā izmantojamās teritorijās, mežsaimniecībā izmantojamās teritorijās u. c.. Plānojums paredz daļu Garkalnes novada teritoriju transformāciju par dažāda blīvuma apbūves teritorijām.

Blīvākās apbūves teritorijas tiek paredzētas ciemos, kur perspektīvā ir iespējams nodrošināt centralizētu ūdensapgādi un kanalizāciju. Savukārt apbūve ar mazāku maksimālo apbūves blīvumu un lielāku maksimālo jaunizveidojama zemesgabala platību tiek paredzēta vietās, kur nodrošinājums ar centralizētiem komunālajiem pakalpojumiem plānošanas periodā nebūs iespējams vai ir problemātiski realizējams, kā arī ainaviski nozīmīgās apdzīvotās vietās. Ainavas un bioloģisko vērtību saglabāšanai un aizsardzībai plānojumā tiek noteiktas arī tādas teritorijas, kas nav pakļaujamas dažādām saimnieciskām darbībām.

Teritorijas plānojums paredz atpūtas vietu attīstību novadā, tomēr nav pietiekamas informācijas par pašvaldības plāniem un termiņiem šo teritoriju sakārtošanai, uzlabošanai un uzraudzības nodrošināšanai.

Risinājumi ietekmju mazināšanai

Risinājumi un nosacījumi ietekmes uz vidi samazināšanai ir aprakstīti 6. nodaļā. Kopsavilkumā minētas galvenās problēmjomas teritorijas plānojumā skatīt zemāk.

Dažāda blīvuma apbūves veikšana un ietekme uz vidi:

- Katram grafiskajā daļā plānotajam izmantošanas veidam jābūt noteiktai konkrētai atļautajai izmantošanai apbūves noteikumos:
 - a) Nevar grafiskajā daļā būt paredzēts tāds izmantošanas veids, kura atļautā izmantošana netiek noteikta apbūves noteikumos;
 - b) Atļautajai izmantošanai jābūt konkrētai, piemēram, mežu zemēs nevar tikt paredzēta lauksaimnieciskā darbība, vai rūpniecības zonā dzīvojamā apbūve;
- Vēlams diferencēt jaunizveidojama zemesgabala minimālo platību un maksimālo apbūves blīvumu mazstāvu apbūves teritorijās pie ezeriem un ciemu centros, kā arī ciema centros un ciema perifērijā;
- Izskatīt iespēju apbūves noteikumos paredzēt normu, ka „problēmvietās” jauna dzīvojamā vai sabiedriskā apbūve nav pieļaujama bez lokālas kanalizācijas ūdeņu attīrīšanas vai pieslēguma centralizētai sistēmai (izņēmuma kārtā būvniecība būtu pieļaujama vietās, kur teritorijas plānojuma periodā tiek projektēti un ieviesti

ūdenssaimniecības attīstības projekti);

- Lai plānotās apbūves realizācijas laikā netiktu palielināts atkritumu nesankcionētas nonākšanas vidē risks, plānojumā lielāka vērība ir jāpievērš atkritumu apsaimniekošanas sistēmas sakārtošanai, to attiecinot uz dažādu atkritumu veidu apsaimniekošanu, iespējām tos nodot apsaimniekošanai, atkritumu pārstrādes iespējām u. tml. ;
- Plānojot attīstību ezeru tuvumā, jārisina problēmas ar publiskās piekļuves vietām, bet palienes uzbēršana jāizvērtē atsevišķi katram zemesgabalam;
- Veicot apbūvi teritorijās, kuras pakļautas applūšanas riskam, ievērot Aizsargjoslu likuma 37. pantu, kas nosaka, ka 10 % applūšanas zonā aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus (izņemot likumā noteiktos izņēmumus);
- Lai plānotā savrupmāju būvniecība ciemos, kur paredzēta intensīva apbūve virszemes ūdensobjektu krastos, neradītu būtisku ietekmi, detālpļānošanas un projektēšanas posmā jāparedz pasākumi, kas nepieļauj virszemes ūdensobjektu hidroloģiskā režīma un ūdens kvalitātes stāvokļa būtiskas izmaiņas;
- Iespēju robežās neparedzēt jaunas apbūves īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un projektēto automaģistrāļu tuvumā;
- Neveidot blīvas vienlaidus apbūves teritorijas, saglabāt zaļās zonas, kas mijās ar apbūves teritorijām;
- Apbūvējot Lielās un Mazās Juglas upju krastus, jāņem vērā to ūdenstece īpatnības, kad pavasara palos pārplūst upju krasti, veidojot plašu upes palieni. Tāpēc saimnieciskā darbība nav jāizvērs upju palienēs, pirmajā virspalu terasē un upju gultnes līkumojošajos (meandrējošajos) posmos;
- Precizējot virszemes ūdensobjektu krastu aizsargjoslu un plānojot šo teritoriju izmantošanu un apsaimniekošanu, jāņem vērā gan rekreācijas, gan dabas aizsardzības intereses.

Dabas teritoriju un rekreācijas zonu apsaimniekošana un aizsardzība:

- Garkalnes novadā teritorijas plānojumam, kā vienu no risināmiem uzdevumiem, vajadzētu noteikt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu *Natura 2000* teritoriju kontekstā, izstrādājot teritorijas aizsardzību nodrošinošu metodiku, kā arī izstrādāt kontroles mehānismu, kas nodrošinātu tās īstenošanas kontroli;
- Gadījumā, ja paredzētā darbība var būtiski ietekmēt ĪADT, kas iekļautas *Natura 2000* tīklā, tad saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (14.10.1998.) 4.1 panta 3. punktu jāveic IVN *Natura 2000* teritorijā;
- Lai īstenotu biotopu un sugu labvēlīgu aizsardzību, jāņem vērā visi vides aspekti (gaiss, ūdens, augsne, teritorija), kas ietekmē teritorijā esošos biotopus un sugas;
- Lai nodrošinātu esošo vērtīgo biotopu un īpaši aizsargājamo augu un rekreācijas zonu aizsardzību un to vērtību nenoplicināšanu, nepieciešams tās labiekārtot (braucamo ceļu noslēgšana, gājēju celiņu ierīkošana, dabas taku izveide u. tml.) un izstrādāt risinājumus un rekomendācijas apmeklētāju plūsmas regulēšanai - taku tuvumā izvietot informatīvos standus ar informāciju, piemēram, par dabas vērtībām dabas takas teritorijā, aizliegtajām un atļautajām darbībām tajās, ierīkot atpūtas vietas ar ugunsgrābekļa vietām, neaizmirstot par šo vietu apsaimniekošanu;

- Plānojot mežu apsaimniekošanu, nav pieļaujama to pārmērīga izretināšana, lai būtiski netiktu bojāta mežu ainaviskā vērtība un dabiskās dzīvotnes tajos.

Teritorijas plānojuma izstrādes laikā tika izvirzīti trīs iespējamie alternatīvie varianti par novada attīstību, kur par atbilstošāko tika atzīts 2. variants.

Novada ģeogrāfiskā atrašanās vieta nevar izraisīt pārrobežu piesārņojumu, t. sk., izvērtējot plānojumā paredzētās darbības, netiek paredzēti specifiski kompensēšanas pasākumi, kā arī, lai sekotu līdzī teritorijas plānojuma ieviešanai un tā efektivitātes monitoringam, tiek piedāvāti specifiski indikatori tā ietekmes uz vidi noteikšanai.

Kopumā jāsecina, ka Garkalnes novada teritorijas plānojuma 2009. – 2021. gadam īstenošana nav pretrunā ar vides un dabas aizsardzības normatīvo aktu prasībām, ja tiek ievēroti 6. sadaļā aprakstītie risinājumi un nosacījumi ietekmju samazināšanai un 8. sadaļā paredzētie kompensēšanas pasākumi.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS**Starptautiskie un Eiropas Savienības dokumenti**

1. Bernes konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību, Berne, 1979.
2. Bonnas konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību, 1979.
3. Ramsāres konvencija par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi, Ramsāre, Irāna, 1971.
4. Riodežaneiro konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro, 1992.
5. UNESCO konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, Parīze, 1972.
6. Padomes Direktīva 79/409/EEK „Par savvaļas putnu aizsardzību”, Eiropas kopienu padome, 1979.
7. Padomes Direktīva 97/11/EEK kura precizē un papildina direktīvu 79/409/EEK „Par savvaļas putnu aizsardzību”, Eiropas kopienu padome, 1997.
8. Biotopu direktīva - Padomes direktīva 92/43/EEK „Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”, Eiropas kopienu padome, 1992.

Nacionālie plānošanas un normatīvie dokumenti

9. Nacionālais vides politikas plāns 2004.-2008., Rīga, 2003.
10. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma. Rīga, 1999.
11. Aizsargjoslu likums, 05.02.1997.
12. Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, 30.10.1998.
13. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, 02.03.1993.
14. Sugu un biotopu aizsardzības likums, 16.03.2000.
15. Teritorijas plānošanas likums, 22.05.2002.
16. MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, 23.03.2004.
17. MK noteikumi Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”, 19.10.2004.
18. MK noteikumi Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, 22.07.2003.
19. MK noteikumi Nr. 175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem”, 17.04.2001.
20. MK noteikumi Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem”, 15.06.1999.
21. MK noteikumi Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”, 30.01.2001.
22. MK noteikumi Nr. 871 "Dabas lieguma "Garkalnes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", 21.10.2008.
23. MK noteikumi Nr. 483. „Piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība”, 20.11.2001.
24. MK noteikumi Nr.619 “Kārtība, kādā lauksaimniecībā izmantojamo zemi transformē par lauksaimniecībā neizmantojamo zemi un izsniedz zemes transformācijas atļaujas”, 20.07.2004.
25. MK noteikumi Nr.597 "Vides trokšņa novērtēšanas kārtība",13.07.2004.

Publikācijas un nepublicētie materiāli

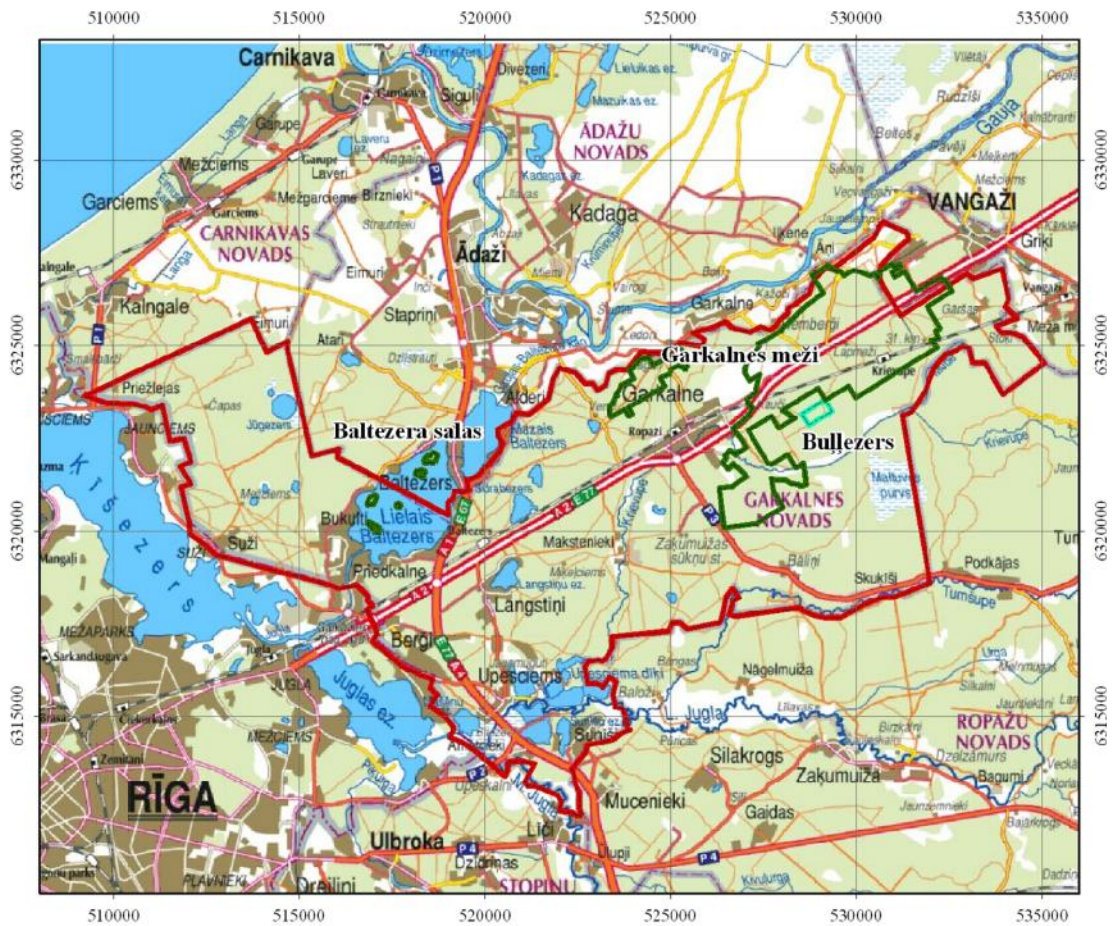
26. CD „Meža statistika 2007.” (2006., „Valsts meža dienests”).
27. Dabas lieguma „Garkalnes meži” dabas aizsardzības plāns (2005. SIA „*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*”)
28. Dabas lieguma „Lielā Baltezers salas” dabas aizsardzības plāns (2005. SIA „*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*”)
29. Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns (2003. „Daugavas projekts”)
30. Lielā un Mazā Baltezers eutroficēšanās izpēte (M. Leinerte, www.ezeri.lv)
31. Pārskats par Garkalnes novada ģeoloģisko uzbūvi, derīgiem izrakteņiem un pazemes ūdeņiem (2007. „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra”)
32. www.ezeri.lv

PIELIKUMI

1. pielikums. Garkalnes novada atrašanās vietas karte

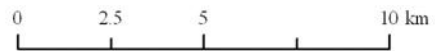


2. pielikums. Garkalnes novada ĪADT ģeogrāfiskā novietojuma karte



Apzīmējumi

- Garkalnes novada robeža
- Natura 2000 teritorijas
- Dabas liegums "Bullezers"



3. pielikums. Ceļu satiksmes izraisītais trokšņu līmenis trokšņa rādītājam Ldvn A2 ceļa posmā no Rīgas robežas līdz Garkalnei 2006. gadā

